

L'ESTEL

de Mallorca

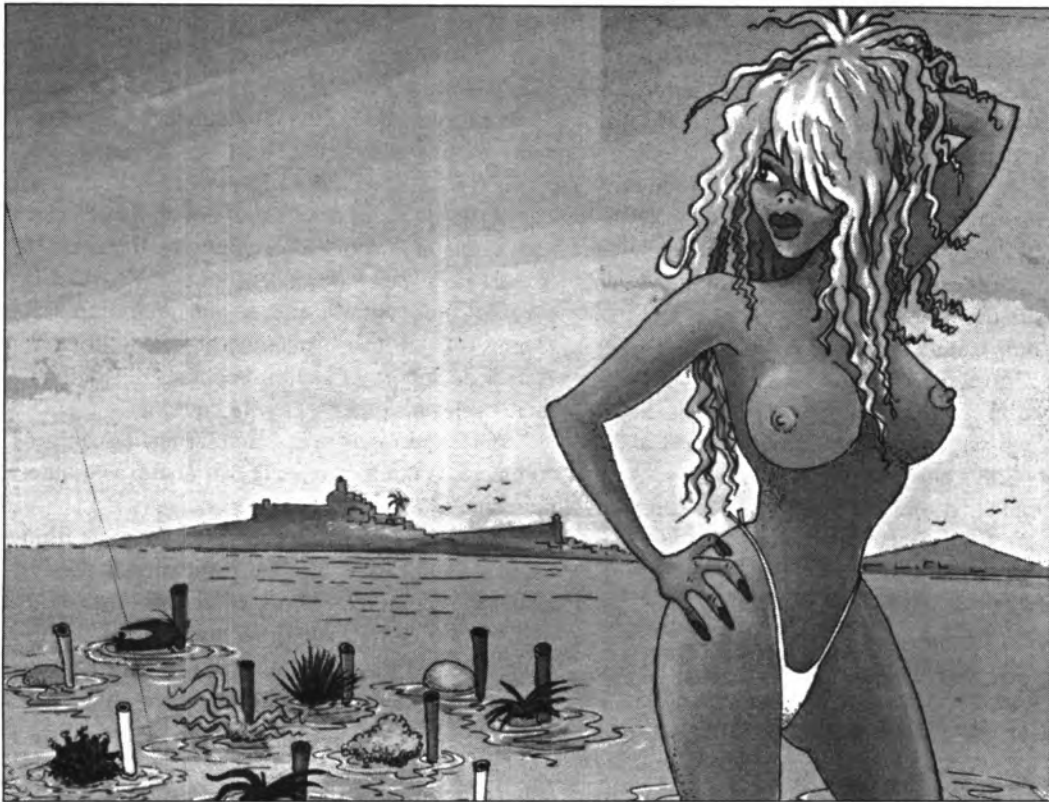
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIV. NÚMERO 318

1 DE JULIOL DE 1995

PREU: 200 PTS

PINTURA DE JOHN LODI

Són les fruites de la mar que cada any poblen les costes mallorquines. Benvingudes siguin aquestes fruites delitoses i que s'ho passin d'allò més bé entre nosaltres.

És en Miquel Coves amb un amic alemany tornant d'una jornada de pesca. En Miquel és campió de pesca al volantí de Cala Rajada.

Especial dedicat als termes d'Artà i Capdepera. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i els vos enviarem cada quinze dies.

Maria del Carme Lozano és la cap de vendes de Construccions Cala Ratjada. Compra i ven apartaments, duplets, xalets, solars, terra...

En Martí Adrover és un dels amos del Restaurant Bacus Bern, al començament del carrer Cala Agulla, a Cala Rajada. Un dels pocs restaurants de cuina mallorquina del poble. El conill amb ceba, el tumbet, els arrossos a la marinera... Recomanau-lo i no quedareu malament. Per unes 2.000 pessetes s'hi menja i s'hi beu.

En Julià Puig i Oliver és el president de l'Associació de la Tercera Edat de s'Arenal-Llucmajor. Una societat que té 650 associats i que fa poc ha estrenat local al carrer Terral de s'Arenal. Un local gran amb soterrani a on està instal·lat la sala de gimnàstica, la planta on hi ha sales, oficines i bar, i el pis on hi ha la sala d'actes. El bar és ple tot lo dia de gent que juga a cartes, dominó, parxís, etc. Organitzen excursions per Mallorca i per fora de Mallorca, però ara durant l'estiu a causa de la calor les excursions són nocturnes. Fan ball els dissabtes i diumenges i tenen cursos de gimnàstica, ball de saló, tall i confecció... per després de l'estiu tenen previst uns cursos de recuperació d'oficis antics. Els socis poden esser tant del terme de Llucmajor com del terme de Ciutat i per les excursions hi ha una total col·laboració amb les associacions de la tercera edat de la comarca: s'Aranjassa, es Pil·larí, ses Cadenes, s'Arenal-Ciutat, Badia Gran i Llucmajor. Una associació modèlica que ajuda a fer més plaent i entretinguda la vida de les persones de la tercera edat de s'Arenal.

SUMARI

- 2 Xafarderies
- 3 L'esperit republicà
- 4 L'antifranquisme
- 6 Josep Estelrich
- 7 Mahatma Gandhi
- 8 Glosses
- 10 Valors de l'esquerra
- 11 Carn Capolada
- 16 Enquesta
- 18 Incendis forestals
- 20 Tensió a Binissalem

L'ESTEL de Mallorca

El millor suport publicitari de la vostra empresa a Mallorca

Xafarderies

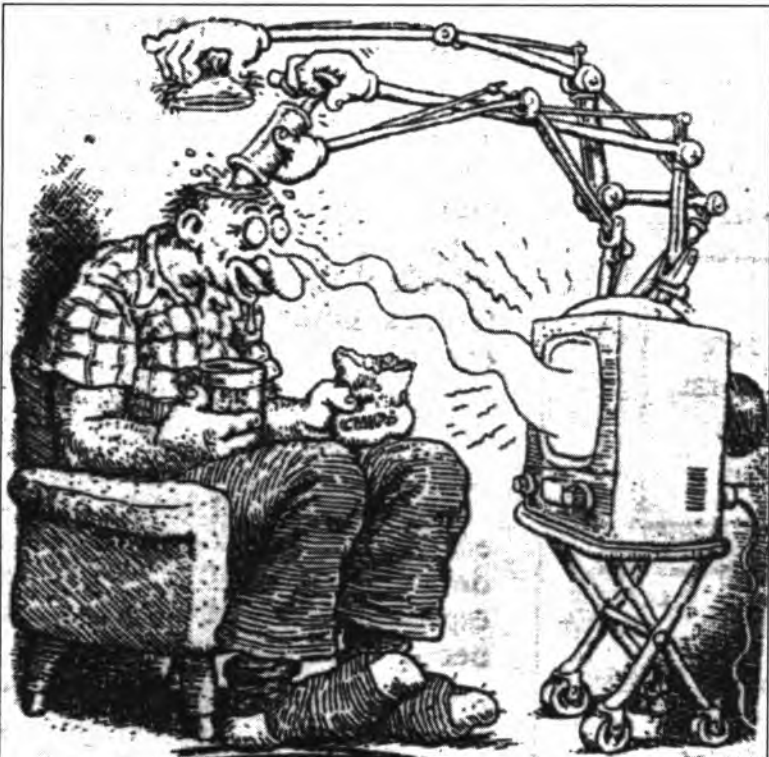
• **Tots de Palmanyola** és el nom d'un partit polític que es va presentar al nucli de Palmanyola amb l'objectiu d'obtenir poder polític i enfrontar-se al PP, que està construint un incineradora de residus sòlids just devora el poble. A les tres manifestacions celebrades contra la incineradora, hi va assistir pràcticament tot el poble, a la festa-sopar preelectoral del partit hi anaren 150 persones, però a les urnes només aconseguiren 160 vots mentre el PP n'aconseguia 450. Tots de Palmanyola no aconseguiren cap acta de regidor al seu ajuntament, el PP, majoria absoluta.

• **Surt en Berastain**, secretari general del PP, per la televisió i davant tot Mallorca manifesta que ni ell ni ningú del seu partit està implicat en comissions il·legals

del Túnel de Sóller. Un parell de dies més tard, el jutge diu que hi ha 50 milions repartits entre la cúpula del PP. Un puta mentider és en Berastain i els altres de la cúpula del PP uns aprofitats i uns lladres. Lladres, encara que robin per finançar el seu partit. Lladres perquè roben dels doblers de tots els mallorquins.

• I dels mallorquins que els han votat què me'n direu? Molts comencen a estar-ne empegueïts i se n'amaguen.

• **N'Eberhard Groske** i els comunistes són els qui han aixecat la llebre de l'assumpte del Túnel de Sóller. Estan d'enhorabona per això i per haver tret una bona tallada a les eleccions autonòmiques i municipals. Ω

EN CARRASCAL I LES TV PRIVADES DUENT EL PARTIDO POPULAR A LA MAJORIA ABSOLUTA

Andreu Xandri: la raó de la força

En aquest article volem deixar constància d'una figura poc coneguda del nacionalisme català. No sabem quin mot podria definir el deure del nostre poble, de la seva memòria adormida, de la comunitat cultural, econòmica i espiritual per mostrar la seva pròpia identitat.

El cas d'en Xandri és el d'un jove nacionalista, que va trobar uns valors ètics i morals. La seva activitat com excursionista i universitari els darrers anys de la monarquia, i el seu ingrés al curs 33/34 organitza, entre altres, el Club Català, que persegueix un ideal catalanista radical. Aquest club era un sector escindit de Palestra, tots els seus membres tenien consciència del nacionalisme i de la formació d'en Francesc Macià.

Les inquietuds de crear una universitat veritablement nacional, a través del BEN (Bloc Escolar Nacionalista), i després amb la creació de la FNEC (Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya), des d'on va impulsar el projecte d'una Universitat Catalana en el marc del Tercer Congrés Universitari Català.

Dins la FNEC són representats el BEN, Acció Catalana, Unió Democràtica, Estat Català, Nosaltes Sols i altres.

Durant el fet del 6 d'octubre de 1934, dins el marc de protesta generalitzada dins l'Estat espanyol, es proclama a Catalunya l'Estat català dins la República espanyola.

Xandri i els seus companys actuen en escamots d'acció dels Germans Badia de les joventuts d'Estat Català. Després de l'avortament de la revolta és pres, com molts d'altres.

Al Bienni Negre, va ser un temps difícil per la pèrdua de l'autonomia universitària. Molts membres de la FNEC optaren pel nacionalisme radical d'Estat Català. El BEN sorgeix dintre del si de la FNEC, simpatitzants declarats de les tesis d'Estat Català, vol ser un grup de pressió per recuperar l'autonomia universitària. En Xandri tenia un dels càrrecs directius de la FNEC, va contribuir a la fundació dels BEN de diverses tendències, però amb un ideal i un pensament: Catalunya.

El BEN estableix la seu social a la mateixa d'Estat Català, en el número 17 de la Rambla de Catalunya, aquest temps d'agitació, el BEN es definia dins dels postulats de Catalunya-Nació, Universitat Catalana, Cultura i Llengua, amb dues vessants, una la del pensament i l'altra d'acció. Durant la vaga del març del 1935 a la Universitat, la FNEC realitza diverses conferències a la

Universitat Autònoma, amb el ressò de la veu de Pompeu Fabra.

El 14 d'abril del 1935, té lloc a Barcelona una manifestació silenciosa sota la consigna «Els estudiants no commemoren altra república que no sigui la catalana». Aquest curs, la FNEC, el BEN i Estat Català proclamen diverses reivindicacions i es fa una vaga general universitària, que acaba amb aldarulls amb els falangistes i el FEU (Frente Español Universitario).

És una època de constants canvis i vagues. El punt màxim de les tensions s'havia produït el 28 d'abril amb la mort dels Germans Badia a mans d'uns pistolers de la FAI (anarquistes). L'enterrament és una manifestació de dol a càrrec dels casals d'Estat Català del BEN i de la FNEC.

El 19 de juliol del 1936 agafa en Xandri i els seus companys fora de joc; de totes maneres en Xandri i els seus varen donar un crit d'acció a la joventut universitària que es concretaria en tres fronts: 1. Contribució a la mobilització política. 2. Actuar de suport a l'exèrcit popular. 3. Col·laboració en les tasques d'extensió cultural.

En Xandri i els seus varen fer una tasca d'informació, la tasca de refer la pàtria amb sentiment de responsabilitat.

Durant la guerra, va existir el projecte d'un exèrcit català, que va ser avalat per la Generalitat de Catalunya. Es va crear dins el Comitè de Milícies antifeixistes una unitat alpina dependent de la Generalitat on es varen agrupar tots els membres d'Estat Català i les seves joventuts, la FNEC i els BEN.

El ja tinent de les Milícies Alpines, Andreu Xandri, va poder crear, dins de l'exèrcit regular republicà, la Divisió 43 sota l'emblema «Per Catalunya», que no va agradar gens als socialistes i comunistes espanyols republicans.

Així i tot, en Xandri, pensava que podien continuar defensant Catalunya, va arribar la bossa de Bielsa, la 43 Divisió va tenir moltes baixes al riu Cinca. En Xandri es mostrà visiblement desmoralitzat per l'atac continuat del republicans espanyols als nacionalistes catalans.

La Divisió 43 Pirinenca fou l'últim reducte desesperat, el 15 de juny només en restava un grup de voluntaris al marge del riu Cinqueta. Una bomba-obús va segar la vida al capità Xandri. La seva barreja de foll i de sang ens ha de servir d'exemple a aquells que obrim camí. **Rafel Moreno, Estat Català** Ω

L'ESTEL de Mallorca

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS PENSEN PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR!

SUBSCRIVIU-VOS-HI!! Tel. 26 50 05

Fins a un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci

ÒPTICA SBERT

Sant Miquel, 83 (cantonada Avingudes) Tel. 72 14 25
Graduam i adaptam lentilles • Per la compra d'unes lentilles li regalamos un altre parell d'iguals. • Ulleres de sol i graduades

PODA DE PALMERES TOMEU CATALÀ

Tel. 79 77 25 • 60 27 20

INTERPAPER BALEAR MAJORISTES

- Material fotogràfic • Rodets
- Àlbums de reportatge
- Minilabs i químics, accessoris
- Càmeres • Portafotografies, etc
- Equipament per a foto-estudi

c/ Tinent Oyaga, 18 • Tel. 75 94 46 • Palma

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

L'oligarquia, més al descobert

L'oligarquia hispana és conformada per una diversitat de faccions amb interessos i objectius diferenciats. Sovint aquests interessos entren en conflicte; llavors es barallen. Qualcuns volen intentar «una nit dels ganivets llargs». Durant la República, la pròpia oligarquia feia expressa la diversitat de la seva composició; per això, la seva formació política es deia *Confederación Española de Derechas Autónomas*, la CEDA. Aquesta oligarquia castellano-andalusa és la que manté el poder econòmic i polític de l'Estat, fins al dia d'avui. Al 1936, amb el triomf del Front Popular, l'oligarquia va creure que perdria l'hegemonia. Terroritzada, va decidir jugar-s'ho tot en un cop d'Estat. Si hagués perdut la guerra l'oligarquia, s'hauria esdevingut la Revolució Democràtica. I Catalunya-Principat hauria pogut proclamar la República Catalana. Altrament, us imagineu la situació si Catalunya hagués resistit les tropes d'en Franco uns mesos més, i la guerra hispano-catalana hagués enllaçat amb la guerra mundial? Heu de considerar que, al 1939, hi havia, pel cap baix, una divisió italiana i una d'alemanya que participaven directament a la guerra; i que es donava una autèntica entente entre Burgos, Roma i Berlín; i que sense el suport d'Itàlia i d'Alemanya, en Franco no hauria pogut fer res contra la República. Heu de considerar també que, a Euskadi, a Madrid i a Barcelona, l'exèrcit espanyol fou derrotat d'una manera humiliant per les organitzacions republicanes i sindicals. És de meravellar la capacitat de combat dels republicans a Barcelona, que varen obligar a la rendició tot un exèrcit espanyol el 21 de juliol.

Davant d'una greu amenaça, les diverses faccions oligàrquiques es coalitzen i formen pinya contra l'avanç de les forces populars. L'eix d'aquesta coalició és conformat pels grans latifundistes castellans i andalusos —els hereus directes de l'aristocràcia tradicional—. Tot al·ludint al títol de l'article, allò que vull explicitar és el següent: Tot i que l'oligarquia va fer un pacte blindat amb els partits democràtics en ordre que els seus privilegis fossin inqüestio-

“
El procés social dels pobles de l'Estat espanyol l'empenyen cap al precipici democràtic
 ”

nables, el cert és que el procés social dels pobles de l'Estat espanyol l'empenyen cap al precipici democràtic. Amb això vull dir que les confrontacions entre les diverses faccions oligàrquiques són a l'ordre del dia. Podem constatar que, des de fa uns anys, es dona un *crescendo* d'escàndols que afecten les institucions més secretes i blindades de l'Estat. Les classes populars catalanes no ens hem de deixar enredar per la gran maniobra de l'oligarquia. Per contribuir a l'aclariment em permetreu qualcunes consideracions, que fan així:

1a. Els privilegis de l'oligarquia i tot d'organismes franquistes varen ésser amagats dins l'anomenat *Estado de las Autonomias*. El Govern socialista no va

“
N'Emilio Botín, gran oligarca, ens predica que ell creu que «n'Aznar serà un magnífic president».
 ”

ser capaç de denunciar aquelles organitzacions que posaven en compromís el sistema democràtic.

2a. La gran campanya que acusa el Govern d'en Felipe González de culpable de la corrupció de les institucions democràtiques és això, una gran campanya de l'oligarquia.

3a. No és cap particular deficiència moral d'en Felipe González o dels homes del Psoe que fa que siguin els causants dels escàndols de corrupció.

4a. Hem de rebutjar i denunciar la bruta maniobra de l'oligarquia i del seu representant polític, en Jose Mari Aznar. Van i diuen aquests neo-falangins: «En Felipe González i els socialistes són una guarda d'immorals i de corruptes; ara vindrem nosaltres i farem la regeneració moral d'Espanya». N'Emilio Botín, gran oligarca, com aquell que res, ens predica que ell creu que «n'Aznar serà un magnífic president».

5a. Totes «les veus del seu amo», o sigui, els columnistes dels *mass media* propietat dels oligarques, coincideixen en la gran estratègia de la «Croada moral». En lloc de parlar de les dificultats materials que frenen el desplegament del sistema democràtic de l'Estat, parlen tot el dia de temes de moral.

6a. El Govern d'en Felipe González ara es troba agafat en una potent pinça: per una banda, ha de continuar amagant tots els mecanismes antidemocràtics que va heretar del franquisme i que ha anat utilitzant fins avui. En lloc de desmuntar la Guàrdia Civil i crear una policia democràtica, varen reforçar aquest cos militar.

Són institucions o organismes no democràtics, però a més són plens d'antics franquistes i d'elements ultres o feixistes de nova formació. L'ús d'aquests mecanismes fa constants provocacions a les formes democràtiques i són una font d'escàndols continuats.

7a. Tots aquests organismes franquistes són travessats d'agents a la disposició de grups oligàrquics. Al moment present, diversos col·lectius fan esclatar una inacabable traca d'escàndols —GAL, Rubio, Roldán, Conde, el coronel Galindo, escoltes telefòniques, etc—.

8a. Per a nosaltres catalans, allò que ens ha d'importar és el destapament i la destrucció defi-

nitiva de tots els organismes i dispositius de sentit antidemocràtic i/o anti-català que varen ésser creats a l'època franquista, o abans.

9a. Hem de denunciar com a aus de mal averany tots aquests grans moralistes que s'aixequen com un Jahvè tronant contra els escàndols del Psoe i que, alhora, neguen o menystenen la malvestat del Règim franquista. Fixeu-vos que aquests mateixos no tenen res a dir dels escàndols relacionats amb el Govern de Gabriel Canyelles.

10a. N'Aznar i la plana major del PP, el president de la C. Episcopal, Elias Yanes, capellans i teòlegs diversos, l'Abc, en Gala,

els tele-predicadors, fan com si l'escolta policial fos creació pròpia del Psoe, els falsaris.

Benhauradament, la Televisió de Catalunya, mostra la subhumanitat d'aquell sistema policial franquista. El programa, com sabeu, es diu A.C.R. (Activitats contra el Règim). Era un Estat policial cruel i «esperpèntic», i continua essent l'Estat policial el número u d'Europa pel que fa al percentatge d'agents que posa en funcionament. Aquests sicaris, com n'Álvarez Cascos, s'esquincent les vestidures per l'escàndol de les escoltes; ells, que són un pur instrument de la conspiració contra la democràcia! Ω

**FUSTERIA
FRANICA, S.I.**

c/ Gómez Ulla, 38-27 07570 ARTÀ
Tel. 83 60 51 Mallorca

**AIGUA POTABLE
A DOMICILI**

Als termes de Ciutat,
Marratxí i Lluçmajor

Telèfon 742768

RESTAURANT

CUINA MALLORQUINA

c/ Cala Agulla, 18 • Tel. 56 38 78

CALA RAJADA

OPTIBLUE, C.B.

ÒPTICA PASCUAL
c/ Oms, 28
Tel./fax 71 92 89
07003 Palma

ÒPTICA ARTÀ
c/ Ciutat
Tel./fax 83 53 48
07570 Artà

ÒPTICA PASCUAL
c/ Pere A. Servera, 20
Tel. 81 72 98
07550 Son Servera

La darrera batalla dins del PSM

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

A sou de Felipe González

Jo era el primer a no ignorar la contribució de Pere Llinàs, i el seu equip de «repartidors de paperetes» a l'inesperat èxit electoral. Aquest home —i alguns «independents» que es presentaven sota les sigles del partit— havien sotmès la militància a una dinàmica simplement electoralista. Allò no tenia res a veure amb la lluita per un nacionalisme conseqüent, i molt manco per un socialisme del poble autoorganitzat. Però també valorava l'ajut important que els barris, les associacions de veïns, determinats sectors de CC.OO. i altres sindicats obrers havien tengut en el nostre relatiu èxit electoral. En Damià Ferrà-Ponç, els Armengol i altres colles internes de «nacionalisme» de pa amb oli i jotes i boleros no pensaven el mateix. El cert és que les ambicions es desfermaren. I no m'hauria d'haver estranyat. El pragmatisme i el possibilisme més barroer navegaven per bona part de l'ala dretana del partit. Oloraven carnassa, pastís a repartir, possibilitats de ser «algú» dins la política de la província autonòmica. En Damià Ferrà —que després es vendria al PSOE per un plat de lleties— ja era contrari a parlar dels Països Catalans en la campanya electoral. Tampoc havia vist amb bons ulls l'abstenció del PSM en el referèndum constitucional. La colla dels del «nacionalisme» descafeïnat que anaven al seu darrere havien acceptat a contracor una política autènticament d'esquerreres en el IV Congrés d'Unitat celebrat a Inca el 1977. Hom comprèn, passats els anys, que no s'oposaren radicalment a la unificació perquè encara no havien olorat de prop el poder!. Ara, amb l'elecció de Jaume Obrador, Pere Llinàs i Biel Majoral, ja veien que, anant per determinat camí, ells també podrien assolir una poltrona institucional. En Jaume Armengol ja es devia veure batle d'Inca! En aquella comarca —ho sé per Guillem Coll i altres militants d'esquerra— portava una política netament dretana i era contrari a la integració dels immigrants dins d'una dinàmica nacionalista. En lloc d'afavorir la incorporació dels forasters amb bona voluntat dins la nostra cultura els insultava i deia no en volia saber res de sindicats

obriers. Era demencial! Però les ambicions s'havien desfermat i no finirien fins que tots els falsos esquerrans i nacionalistes de pa amb fonteta no acabassin cobrant de Felipe González.

Asseure's a una poltrona

La lluita quotidiana reclamava la nostra atenció. Esdeveniments urgents demanaven una resposta immediata. Ciutat havia votat majoritàriament a les esquerres. Els vots conjunts de PSOE, PCE i PSM superaven els obtinguts per UCD (els franquistes reciclats). L'alcaldia de Palma seria decidida pel vot d'un l'antic militant d'OEC, Jaume Obrador. I aquí s'establí l'autèntic debat, la lluita de línies dins del partit. Aleshores ja intuïa coses estranyes. M'adonava que, amb la relativa victòria electoral, passàvem per uns moments en què no hi comptaven gaire el programa ni les idees que havíem acordat defensar a Inca. Tot allò —davant la possibilitat d'asseure's a una poltrona, figurar, cobrar cada mes sense haver de vincular l'espina— semblava oblidat. «Socialisme autogestionari»; «Autodeterminació i Federació dels Països Catalans»; «Poder de base dels treballadors», esdevenien paraules que no importaven als oportunistes. Comprovava que els homes i dones d'OEC, la base crítica i revolucionària del PSM, la gent independent provinent dels sindicats o les associacions de veïns, havíem servit en el moment de debilitat del PSM, quan estava a punt de desaparèixer, quan era feble i ningú no donava un duro per la seva supervivència. Però després, destorbàvem el pla de girar vers l'autonomisme moderat o l'espanyolisme més vergonyós (el cas de Damià Ferrà-Ponç). Nosaltres havíem estat útils per a la feina bruta: aferrada de cartells, organització de manifestacions, contacte amb la base, donar una imatge esquerrana, aportació de vots del món obrer. Però ara es tractava de palpar el «Poder», obtenir un caramull de pessetes amb la política. I UCD oferia molts duros per l'alcaldia de Palma. En Damià Ferrà-Ponç era el cervellet d'uns possibles pactes amb els suaristes que haguessin marginat per molts d'anys l'esquerra del consistori de Ciutat. Tot eren reunions amb

“
En Ramon Aguiló no sabrà mai el prop que va estar no ser mai batle de Palma!
 ”

les directives d'UCD i PSOE. En Damià ens comunicava cada nit el que «oferia» en Jeroni Albertí. «L'alcaldia d'aquí, l'alcaldia d'allà»... Mitja dotzena de pobles per a nosaltres si votàvem els franquistes modernitzats. Abundaven oferiments, promeses d'estranyes i obscurs privilegis! Que el vot de Ciutat hagués estat majoritàriament d'esquerreres no hi comptava. No me'n podia avenir del que estava veient! Que gent pretesament antifranquista, que un recent passat havia tengut fama de nacionalista, pogués vendre llur ànima al dimoni per unes pessetes! Tot plegat era mal de creure. Ben cert que el PSOE, més endavant, ens defraudà. Però la dreta era en aquella conjuntura determinada el franquisme renovat. No hi havia gaire possibilitats de triar. O blau o rosa.

Damià Ferrà-Ponç: dins les xarxes d'en Joan March

Inexorablement arribà el moment d'escollir. Els terminis legals finien i tot depenia del vot del PSM. En Ramon Aguiló no sabrà mai el prop que va estar no ser mai batle de Palma! El nostre vot decidia si era l'UCD o el PSOE —aliat amb PCE i PSM— qui es feia amb el govern municipal. La reunió definitiva en el local del Temple fou dura. En Damià Ferrà-Ponç volia el pacte amb UCD. Explicava que el «nacionalisme» hi guanyaria més i, amb les concessions que feien els franquistes reciclats, ens podríem enfortir com a partit. Quina gran mentida el IV Con-

grés celebrat a Inca! Semblava que ningú no creia amb les ponències aprovades per la majoria, que eren paper banyat de seguida que hom olorava els diners i una mica de poder. No entenia aquelles pragmàtiques argumentacions d'«enfortir-nos» traint les nostres idees. Però en política, pareix que no hi ha principis. I qui en té i els defensa, passa per ximple davant la societat. Potser en Damià tingués dins del cap un projecte de partit del tipus UM. Són suposicions. Tanmateix, acabà dins la xarxa d'en Joan March. El cert és que personalment vaig combatre a fons la seva posició que em semblava eminentment reaccionària (com el temps va demostrar d'una manera irreversible). Hi hagué torn d'intervencions. De principi en Sebastià Serra i en Mateu Morro dubtaven una mica fins veure que, un per un, la major part de l'executiva es decantava per llevar la batlia a la dreta de sempre. Fou quan optaren per enfortir les posicions de l'esquerra i rebutjar les suggerències de Ferrà-Ponç i el grup dretà que l'ajudava. Al cap d'infinite hores de discussió (la nit s'eternitzava), finalment, a mà alçada, decidírem respectar la voluntat de Ciutat i anar cap a un pacte PSOE-PCE-PSM que donàs la batlia a membres de l'oposició antifranquista.

El 21 d'abril fou el dia de la constitució del nou consistori. L'ambient a la plaça de Cort era emocionant. Militants de tots els partits d'esquerra omplien de gom a gom la plaça. Els «Visca, visca Mallorca Socialista! retronaven sense aturar. Arreu, sota el sol del matí, banderes catalanes i roges, agitades per munió de gent de totes les tendències de l'esquerra. Els més vells, els homes i dones que havien viscut la guerra i l'aixecament franquista, la posterior salvatge repressió del socialisme i republicanisme illencs, ploraven emocionats sense creure el que estaven veient. Quan, agafats de la mà, sortiren pel balcó principal en Ramon Aguiló, n'Ignasi Ribes i en Jaume Obrador, acompanyats per la vídua del darrer batle republicà de Ciutat, el recordat Emili Darder (afusellat pels feixistes un abril del 1937), l'explosió d'entusiasme fou encara més impressionant.

Una «victòria» que era una derrota

Malgrat els anys de saber que la lluita electoral només era un aspecte —i no el més important— de la lluita de classes; malgrat no ignoràvem que, sovint, la democràcia formal només servia per a enfortir el sistema d'explotació capitalista i podia ser un parany per a desviar les lluites populars, el cert era que aquell matí del '79, a molts allò, la disbauxa popular alegre i riallera que ens voltava ens semblava una mica l'assalt al Palau d'Hivern (en petit, és clar). Ja sé que tot plegat no deixa de ser quelcom de sentimental, amb molt de regust nostàlgic. Pujar les escales de l'Ajuntament amb acompanyament de les banderes de la quàdruple flama i la roja del proletariat universal; escoltar els continuats «Visca, visca, Mallorca Socialista!»; viure, amb els companys un moment històric al costat d'homes i dones sortits dels barris extraradials, de la fondària obscura de les mines (de Lloseta vingué una delegació de miners), de les habitacions sense llum dels hotels de s'Arenal; de les fàbriques de sabates d'Inca i Lloseta o Lluçmajor... era quelcom únic, un record inoblidable per a servir per sempre en la memòria. Tot plegat un caramull de sentiments desbordats, emocions difícils de transmetre a un lector del futur. En Ramon Aguiló era batle per carambola. Potser no hi hagués hagut tants d'anys de govern socialista a Ciutat si no hagués estat per un grapat d'eixelebrats revolucionaris sentimentals que volien veure l'esquerra a l'Ajuntament.

Els desenganys i les sorpreses

Més tard vendrien els desenganys i les sorpreses. Ara enlairàvem els qui poc després ens portarien a l'OTAN i anirien bastint una a una totes i cada una de les mesures antipopulars que han anat acabant amb les conquestes socials dels darrers cinquanta anys de lluita del poble. Però el progressiu avenç del PSOE fins a posicions en què res el diferencia de la burgesia seria un procés (fins arribar al decret salvatge del 3 de desembre de 1993) que viuríem dia a dia. Aleshores encara no ens podem imaginar en González i en Fèlix Pons bramant per l'entrada a l'OTAN, justifi-

cant els contractes eventuais, l'acomiadament lliure i gratuït, els salaris de fam per als aprenents. ¿Qui hagués pogut imaginar el '79 els sopars i reunions secrets de Múgica Herzog i Solé Tura amb el general Armada preparant el cop del 23-F? En aquells instants concrets de la història —abril del '79— molts ciutadans ploraven d'emoció mentre pujàvem les escales de marbre del consistori de Ciutat. Havíem vençut la dreta, malgrat fos electoralment. Els vençuts a les Germanies, a la guerra civil, els descendents dels jornaleros sense terra, eterns emigrants vers l'Argentina o l'Havana a la recerca d'un treball digne, els fills d'Aurora Picornell i Emili Darder, havíem pegat una forta bufetada als vencedors de sempre al cap de quaranta anys de falta de llibertat, crims, tortures, especulació incontrolada! Record que, mentre anava pujant amb el

poble fins al saló d'actes, enmig de les banderes i els punys tancats anava pensant en els vint anys de lluita clandestina que deixàvem enrere. Les detencions, els interrogatoris policíacs, les repartides d'octavetes, les reunions interminables discutint tàctiques i estratègies que, amb l'èxit de la reforma del franquisme, no havien servit de res, però que agombolaren els millors anys de la nostra joventut. El record dels homes de la nostra terra afusellats pel feixisme; els quatre mil assassinats a les cunetes i cementiris de Mallorca pels escamots de la Falange; n'Emili Darder, assegut a la cadira, el dia que l'executaren entre les riallades dels reaccionaris de l'època, les feres que anaren a contemplar l'afusellament; l'exili de Gabriel Alomar; l'assassinat d'Alexandre Jaume; l'oblit de Rosselló-Pòrcel; els centenars d'intel·lectuals que no pogueren

portar a terme la seva obra; els mestres i professors republicans, els que podien haver bastit una nova Mallorca, esventrats per les voravies de tots els pobles de l'Illa —malifeta narrada per Bernanos a «Els grans cementiris sota la Lluna»—; les desenes d'anys d'explotació esclava a tallers, fàbriques i possessions, el treball de sol a sol per un plat de sopes amb col; el silenci, la misèria cultural del franquisme, les novenes, oracions del nacional-catolicisme, eterns mesos de Maria, cursets de cristiandat, pel·lícules «3 R»...; tot em colpejava el cervell mentre anava pujant amb la gent cridanera i feliç que, de veritat, d'una forma completament innocent, pensava haver assolit amb el seu vot una fita en el camí de l'avenç vers el socialisme i l'autogovern de la nostra terra. Per unes hores així ho creguérem i fou realment meravellós. Ω

Psalm contra l'imperialisme hispano-inquisitorial

Quantes vegades des de jove, m'han combatut!
Que ho digui el poble d'Israel (de tot Catalunya):
Quantes voltes, des que era fadrí,
m'han fet la guerra
i no em poden vèncer mai!
M'han llaurat el cos,
per obrir-hi solcs ben llargs,
però la justícia del Senyor ha trencat
les soques dels injusts.
Se'n tornen tots defraudats i avergonyits
els qui volen mal a Sió (els anticatalans),
i siguin com la brossa dels terrats
que abans d'espigar s'asseca;
no se'n faran cap manat els segadors
ni cap braçat els qui lliguen garbes;
i no diu ningú dels qui passen devora:
«Déu us ha beneït»...» (Psalm 128-129)

«Quant el Senyor renovà la vida
de Sió (Catalunya) ho creiem un somni;
la boca nostra s'omplí d'alegria,
de crits i de rialles.
Els altres pobles ens deien: «És magnífic
allò que Déu fa en favor d'ells».
És magnífica la gràcia de Déu,
amb quin goig xalam!
Renovau nostra vida; Senyor,
com l'aigua renova l'estepa del Negueb.
Els qui sembraven plorant,
de goig criden a la sega...
duent al coll les garbes». (Psalm 125-126)

«Si el Senyor no ens hagués afavorit,
que ho digui el poble d'Israel (de tot
Catalunya)..., quan la gentada intentaven
assaltar-nos, ens haurien engolit
de viu en viu: tal era llur fúria.
Quan la riuada vengué,
...més amunt del coll ens hauria passat
la crescuda de les aigües.
Beneït sigui Déu,
que no ens deixa caure en llurs dents.
Hem salvat la vida com l'ocellet que fuig
del parany dels caçadors.
S'ha trencat el llaç, i tots hem fugit.
El nostre auxili és el Nom del Senyor,
del Creador del Cel i la Terra».
(Palm 123-124)

«A Vós que teniu el tron dalt del cel,
alç mos ulls.
Com l'esclau té els ulls posats
en les mans de la mestressa,
tenim els ulls en el Senyor, Déu nostre,
fins que s'apiadi de nosaltres.
Compadiu-nos Senyor, compadiu-nos,
estam tips de menyspreu.
La nostra ànima n'està ben farta,
dels escarnis dels altius,
del menyspreu dels insolents».
(Psalm 122-123)

«Qui confia en Déu no caurà mai,
és com Sió, incommovible, ferm per sempre.
La Ciutat de la Pau està envoltada
de muntanyes: així Déu envolta el seu poble
ara i per sempre més.
El ceptre injust no pesarà més
sobre la terra dels justs,
no fos que el mal s'eixamplés del tot...»
(Psalm 124-125) Ω

Racisme i xenofòbia (qualitat i quantitat)

Hi ha en el llenguatge parelles de paraules que, tot i tenir significats ben diferents, es confonen amb freqüència com si fossin sinònims. És el cas d'hàbit-costum, rapte-segrest, crim-assassinat o el que vull comentar: racisme-xenofòbia, dos conceptes prou antagònics perquè, mentre que un és agressiu, l'altre és defensiu.

Es diu racisme a la convicció que hi ha races superiors i races inferiors. Els nazis, per exemple, creien que la raça ària era superior als jueus, als negres, o als gitanos i no volien aquests grups dins Alemanya, malgrat que els jueus hi portaven generacions i tenien la llengua i els costums alemanys. Els nazis creien en això tant a Alemanya com a fora, és a dir, un grup de raça ària emigrat al Congo seria també superior als negres autòctons del Congo. Això és racisme. Els qui justifiquen la marginació i extermini dels pell-roges per part dels blancs, són racistes. Els immigrants blancs de Sud-àfrica que es tenen per superiors als negres són racistes. Els pobles conqueridors que consideren els conquerits com a inferiors incapaços de governar-se a ells mateixos, i les seves llengües incapaces per a segons quins usos, també són racistes. És clar que el racisme és dolent, negatiu, injust, inhumà i, sobretot, un doi.

Una altra cosa és la xenofòbia, que significa odi als estrangers. Es dona contra la presència de grups invasors o distorsionadors. El cas de l'odi dels txecs i dels eslovacs contra els alemanys durant la Guerra Mundial és un clar cas de xenofòbia contra el conqueridor. L'any 1938, els txecs i els eslovacs no tenien cap odi als alemanys, no es consideraven superiors, no tenien cap casta de racisme contra ells. Però quatre anys més tard els odiaven com a invasors. No era racisme, era xenofòbia. Els indígenes de Centre i Sud-amèrica odiaven els ocupants i genocides castellans. Està clar que no era racisme,

era xenofòbia. El racisme era dels «conquistadores», que se sentien superiors. El cas de xenofòbia, a diferència del racisme, no va vinculat a la «qualitat» de l'individu autòcton, sinó a la «quantitat». Quan distorsionen i alteren els costums autòctons es produeix la xenofòbia.

El col·lectiu foraster de Mallorca, quantitativament important, que malda perquè siguem nosaltres els qui usem la seva llengua, és un bon exemple de grup distorsionador d'una col·lectivitat autòctona que pot provocar xenofòbia. Aquesta s'ha de relacionar amb la tendència de les societats (fins i tot de l'espècie animal) a l'homogeneïtat dels hàbits. Les societats antigues, amb uns costums estructurats, tenen una forta tendència a conservar l'homogeneïtat i a conservar-la davant onades immigratòries.

La xenofòbia no és un perjudici de la societat, sinó la conseqüència de l'actuació dels immigrants. Aquests han d'esser conscients que, mentre visquin a un altre país, han de fer el possible per confondre's amb els indígenes. Els emigrants mallorquins (Sud-amèrica, Marsella, Algèria) donaren mostra de seny i s'adaptaren (lingüísticament i culturalment) als territoris que els acolliren. Com també s'integrà el primer col·lectiu originàriament foraster que va arribar i, ara, són mallorquins sense cap problema. Els qui es volen mantenir forasters (perquè ho deixen d'esser quan volen) noten la xenofòbia.

La xenofòbia no és tan implícitament dolenta com es considera darrerament. És el sentiment d'una societat que se sent incòmoda i maltractada per agents externs. I les societats tenen dret a viure sense sentir-se amenaçades, a seguir essent com sempre han estat, si així ho desitgen, i a defensar-se se si veuen en perill la seva supervivència.
Baltasar Llopart i Cortès, economista Ω

Carta ciutadana

Bona feina, mala mort i millor vida d'un bon pagès mallorquí

Josep Estelrich i Mieres.

La gent de Ciutat, si vol girar una ullada cap a la part forana de Mallorca, la pot veure i admirar de moltes i de molt diverses maneres: hi ha gent de Palma que la valora com a lloc immillorable per fruit-hi els caps de setmana. N'és una. N'hi ha d'altres que la consideren com el darrer reducte d'una Mallorca rural condemnada a haver de desaparèixer del mapa d'Europa. N'és una altra. N'hi ha també que ens fixam molt més en la gent que la trepitja cada dia, que hi treballa afanyosament, que hi vol continuar construint aquella Mallorca profunda que se sent destinada a surar per sempre damunt la mar...

Als ciutadans i ciutadanes de Palma que hem tengut la gran sort de tractar de prop, i conèixer una miqueta, la figura i la feina d'aquest pagès mallorquí, amb una cama vilafranquera i l'altra santjoanera –com és ara l'amo en Pep Estelrich "Turricano"–, ens ha colpejat fortament la seva

desaparició inesperada i mai desitjada. Treballador infatigable, a l'edat de 67 anys, ens ha deixat orfes de manera definitiva.

Mort accidentalment l'amo en Pep "Turricano", amb una tombada malaurada del tractor amb què laborava, ha estat una mort del tot normalitzada, si se'm permet aquesta expressió. Li arribà un horabaixa, a la posta de sol, quan era just a punt d'acabar de fer un poc de tot allò que sempre havia anat fent durant la vida: treballar aquesta terra nostra, amb esforços i suors, amb ciència i consciència, amb seny i amb amor: fent feina de pagès.

On ha viscut i treballat aquest home, ben segur que brostaran ben prest altres espigues, si no de blat, de gent feineria i culta i ben pagesa, que mantindrà ben ferma la utopia d'anar aixecant una Mallorca lliure i sobirana, cada cop més ella, cada cop més nostra, cada cop més bella. **Cecili Buele i Ramis** Ω

Versos a Josep Estelrich i Mieres «Turricano»

(El meu humil homenatge)

Al Pla els homes de bé tenen la gorja crica,
cares llargues pertot arreu, avui horabaixa.
A Hortella els pins regalimen i no és rosada,
les roselles ja destenyeixen d'enyorança...
Poca folga, barrams estrets a Vilafranca,
i braços sorrers, i càrritx a la mirada.
Ploren, que un pagès ha mort quan treballava.
Ara, anit, ni truc ni retruc a la taverna,
cal callar per nodrir la bona recordança...
I que el seu exemple faça condreta camada
entre els que ens desxondia la frescal paraula.
Poca berba avui, que la gelada és gruixada,
que un calabruix lleig ha malferit l'anyada!
Plorem, que un pagès ha mort quan treballava!

Gabriel Florit i Ferrer, «Sabateret»

Sineu, 8 de juny de 1996

Carta oberta al director del *Diario-16*

Sr. Director

Vull suposar que estau informat que, amb ganes de col·laborar amb el diari que vós dirigiu –com amb la resta de mitjans informatius locals–, vos he anat fent arribar personalment i en mà diversos escrits meus –com a la resta de mitjans informatius locals– perquè hi poguessin esser reproduïts –com a la resta de mitjans informatius locals–, si és que ho consideràveu oportú –com la resta de directores de mitjans informatius locals–.

Quan diumenge passat, ahir mateix, dia 11 de juny, em vaig posar a fullejar el vostre diari –que fins ahir jo comprava cada dia, i que a partir d'avui faig comptes deixar de comprar i fer que altra gent m'hi imiti–, vaig romandre mut i astorat en comprovar que hi apareixia el meu nom correctament escrit, subscriuint una carta que jo no havia redactat ni vos havia remès mai.

Jo no sé que me n'hàgiu volgut publicar cap altra, de les moltíssimes que vos he fet arribar, sobre temes molt diversos. Justament me'n publicau la primera, referida a l'amo en Pep Estelrich "Turricano" –la memòria del qual consider que heu estat capaç de malmetre amb la vostra decisió–, i ho feis en una llengua que no és l'original en què va esser redactada.

Per fer això, ni m'he fet cap consulta, ni m'heu demanat cap parer, ni m'heu informat prèviament. Vós sabeu per què ho heu volgut fer així.

Al marge d'accions legals que he emprès avui mateix, per una actuació vostra que consider que no s'adiu amb els drets constitucionals i estatutaris que crec que m'emparen, vos he de demanar que faceu pública al mitjà de comunicació que vós dirigiu, la reproducció íntegra de l'escrit que vos vaig remetre, en la llengua catalana –i única llengua pròpia de les illes Balears– en què va esser redactat per mi.

Vos heu negat a publicar en català un escrit que heu rebut redactat en aquesta llengua. Vos heu molestat a traduir-ho. Convé que tot-hom sàpiga quina és la vostra manera de procedir, com a director d'un mitjà informatiu local, pel que fa a la manca de respecte que manteniu cap a la llengua d'aquestes illes.

A l'espera de veure satisfets els meus desitjos, i desitjant que en aquesta terra nostra sigui cada cop més respectada –i emprada– la nostra llengua pròpia, vos salud cívica. **Cecili Buele i Ramis**, regidor electe del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma Ω

Carta d'un lector Resposta al Senador Julián Lanzarote del Partit Popular

N'hi ha per quedar perplex, davant el desmesurat afany que repetidament manifesta el Partit Popular a legitimar actes d'espoliació «por derechos de conquista», propis de l'Edat Mitjana.

El que ara ens ocupa fa referència als Arxius de la Generalitat republicana dipositats a Salamanca, la devolució dels quals es refusa.

El senador Popular Julián Lanzarote, portaveu del seu grup, sembla que va llegir el passat dia 10 de maig un discurs al Senat, de manera nerviosa i amb terminologia jurídica molt confusa, basat en la confirmació de Lleis i ordres ministerials aprovades pel govern franquista, que deslegitimaven l'autoritat jurídica de la Generalitat republicana, en data de 5 d'abril de 1938.

Parlant de legitimitats, el senador Lanzarote, hauria de saber que l'article 237 del Codi de Justícia Militar, vigent en el moment de l'*Alzamiento Nacional* del 18 de juliol de 1936 assenyalava que «son reos del delito de rebelión los que se alcen en armas contra la Constitución del Estado Republicano, la Asamblea constituyente, los Cuerpos legisladores, el Presidente de la República o el Gobierno constitucional y legítimo».

Ara, agrairia al senador Lanzarote que explicités en quin costat es trobava la legalitat jurídica, consagrada per la Llei, en el moment de la rebel·lió dels militars franquistes, i en quin fonament moral i legítim s'emparaven per deslegitimar la Generalitat republicana. **Joan Lacas i Masjoan**, Barcelona. Carta enviada el 14 de maig al diari *La Vanguardia* i no publicada Ω

L'ESTEL
de Mallorca

El diari dels
mallorquins!!

Subscriuiu-vos-hi

Mahatma Gandhi, el separatista (II)

A Londres

Del 1888 al 1891 Gandhi va viure a Londres. Fou un salt arriscat, per raons d'estudi. Gandhi volia ser metge, però hom li féu entendre que no era escaient a un visnuïta de dissecar cadàvers. Havia d'estudiar dret a Anglaterra per seguir les passes de son pare, ministre del príncep de la ciutat. Però la família tenia molt mal concepte de la situació moral de l'Anglaterra victoriana, així que, per tranquil·litzar sa mare, el jove Gandhi prengué tres vots solemnes: que s'abstindria de vi, de dones i de carn. Però fins llavors cap Modh Bania no havia estat a l'estranger i el sheth (cap suprem del consell de casta) li'n demanà explicacions, car la religió prohibia de viatjar a l'estranger. Era impossible de viure-hi sense renegar de la religió. Li prohibiren i, com Gandhi no en féu cas, l'expulsaren de la casta.

Gandhi no dominava gaire l'anglès, ni coneixia vegetarians a Anglaterra. Així que al principi es quedà prou reclòs. Però s'animà quant connectà amb els cercles vegetarians de Londres. Durant alguns mesos féu bufonades per acostar-se a la cultura anglesa, fins que, irònicament, fou a Londres i no a l'Índia on conegué el llibre de la saviesa índia que esdevindria el centre espiritual de sa vida interior, el Gita. Quan començà a estudiar-se'l amb dos teòsofs, es quedà corprès d'un fragment del segon capítol: «Quan una persona pensa en els objectius dels sentits, neix l'encadenament. De l'encadenament neix el deler. Del deler flameja la passió feréstega. De la passió neix el desori espiritual; d'això l'oblit de veritat ja reconegudes; d'això la destrucció de l'enteniment que fa perir la persona.» Més tard Gandhi mateix el traduí del sànscrit a sa llengua materna, el gujarati, amb uns comentaris.

Després anà aprenent-se'l de memòria. El *Bhagavad-Gita* és una poesia de 700 estrofes en 18 cànctics i està continguda en la colossal epopeia *Mahabherata*, de cent mil versos (7 voltes més llarga que la Ilíada i l'Odissea juntes). Enmig hi ha narracions i discussions teològico-filosòfiques entre Krixna (encarnació humana del gran déu) i Arjana (un heroi principal). Els seus coneguts teòsofs li forniren molts llibres de l'hinduisme que anà llegint-se. I també es comprà una Bíblia i se la llegí. Començà pel Gènesi, que li agradà; en els següents llibres es va avorrir, però quedà extraordinàriament captivat del Nou Testament, i commogut pel Sermó de la Muntanya. Els mots «però us dic que no heu de posar resistència al mal; i si un et dona una galta a la dreta, ofereix-li també la galta esquerra. I si algú et furta la túnica, ofereix-li també el mantell», l'acompanyaren tota la vida. L'ensenyament del Sermó de la Muntanya i el Gita, coincidents, s'enllaçaren i esdevingueren la base de les seves fites espirituals. Així doncs, Mohandas ja no tenia dubtes sobre l'existència de Déu. Després escriuria coses com ara: «Si mantenim l'oïda amatent, Déu ens parlarà en la nostra pròpia llengua, qualsevol que sia. Déu és la veritat i la veritat és Déu. Hi crec no pas com a teoria, sinó com un fet més real que la mateixa vida. I quan admire la bellesa d'una posta de sol o de lluna, la meua ànima curulla d'adoració al Creador. La fe és una funció del cor sostinguda per la raó. L'una i l'altra no són pas antagoniques, com molts creuen. Com més intensa és la fe, més aguda la raó. Quan es torna cega (rutina, integritat), acaba per morir. Un home amb un gra de fe en Déu no perd mai l'esperança car sempre creurà en el triomf

“
Gandhi no cercava els seus models entre sants apartats del món, sinó entre personalitats que conjugaven espiritualitat i acció.
 ”

final de la veritat.»

Aquells tres anys a Londres (tret d'una breu estada a l'Exposició Universal de París) el marcaran. Quan tornà a Bombai s'adonà que no es trobava preparat per a la vida professional. S'enfarfollava (curiosament com li passava a Moissés, l'altre gran alliberador). La primera notícia que rebé en arribar-hi fou la mort de sa mare.

Misticisme i acció

Les seves pretensions de vestir a l'europea són d'aquesta època. Prest conegué una gran personalitat, el poeta i pensador jainista Raichandbai, els negocis del qual es comptaven per milers, era expert en perles i diamants i un negociant genial, però tot plegat no era pas el centre de sa vida, sinó el deler de veure Déu cara a cara. Als llavis i taules del seu cor tenia escrits els versos de Muktanand:

«Sols em tindrè per beneït quan
 [veuré Déu
 en totes i cadascuna de mes
 [accions;
 Ell és verament la corda de què
 [penja ma vida.»

Als 22 anys, Gandhi no cercava els seus models entre sants apartats del món, sinó entre personalitats que conjugaven espiritualitat i acció.

H. Bergson escrigué: «L'ànima del gran místic no es detura pas en l'èxtasi com si fos la fita. De fet l'èxtasi és un acte de repòs, però es tracta del descans d'una locomotora..., que continua amb els seus moviments com una vibració estacionària mentre espera el moviment per a un nou avanç...»

El gran místic ha sentit la veritat fluir adins d'ell com una força en acció... El seu desig és completar, amb l'ajut de Déu, la creació de l'espècie humana... La direcció del místic és la mateixa que la de l'élan (alè) de la vida. Es aquest mateix alè, comunicat en la seva integritat als essers humans privilegiats el desig dels quals és... convertir una espècie, que és essencialment una cosa

creada, en un esforç creador.»

I l'historiador britànic Arnold Toynbee hi afegeix: «Si el geni creador fracassa en dur als seus la mutació que ell ha viscut, la seva creativitat serà fatal per a ell... Altrament, si assoleix de vèncer la inèrcia o l'hostilitat activa dels seus antics companys i capgira triomfalment el seu medi social en un nou ordre d'acord amb el seu jo transfigurat, fa així la vida intolerable a la gent corrent fins que s'adaptin al nou medi social que se'ls ha imposat...» En certa manera, els nacionalistes catalans, després de tants d'anys de patir persecució, hem arribat a ensumar una mica aquest geni creador, i hem «imposat» un cert nou ordre d'inici de recuperació nacional, que molts forasters i prou indígenes no han acabat de pair. Això és un dilema, però la veritat i la justícia són valors universals que han de surar i, en aquest sentit, els universalistes som nosaltres i els vilatans endarrerits els del nacionalisme carpetovetònic de l'Altiplà. (Continuarà) **Jaume Tallaferro** Ω

L'abstenció

Després de mirar al diccionari la definició d'abstenció, no tenc cap dubte que, encara que sia una opció política a l'hora de les votacions, no és sols el votar una opció sinó al mateix temps és un dret i un deure, un dret pel qual moren i foren empresonats moltes persones i un deure de cara als altres ciutadans.

Sia sols una opció, a l'abstenció, en aqueixes darreres eleccions, s'hi han apuntat el 35'57% d'electors, o sia, en números, 170.596 individus/es; molta gent, i qualque agrupació els voldrà fer seus, aquests no són de ningú. L'abstencionista no pertany més que a un grup,

el seu, són insolidaris amb la resta, i sols són abstencionistes de votar, no ho són de cobrar, de criticar, de mentir, de ferir, de malversar, de sentenciar, de beure i menjar, de cohabitar, de fotre, etc. I no són abstencionistes de la resta de la seva existència; i el més greu és que volen donar a entendre que la gran opció abstencionista sols és seva i no compten que el vot dels altres ha de suportar la seva insolidaritat, ja que aqueix vot nostre pesa 1'3575 parts de vot i això no porta més que a supervalorar els grans partits, amb els quals l'abstencionista no sol estar mai d'acord, i donar aquesta responsabilitat i pes als demés, volent fer responsables els altres de la seva irresponsabilitat. **Julia Pere Rado i Garau** Ω

NO BAIXI A PALMA

**Rotulos
Arenal**

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
 DEL CARTELL MÉS SENZILL AL RETOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
 ...I A PREUS DE S'ARENAL!
 C/ MILITAR, 224 (devora Correus) • S'ARENAL
 TEL. 74 32 62

TeleStar

SERVEI TÈCNIC

TELEVISORS • VÍDEO • ANTENES
 TOTES LES MARQUES

AVINGUDA SANT FERRAN, 45 • TELÈFON 45 04 76 •
 07011 CIUTAT

**TENNIS
SON RIGO**

Tennis
 Futbol-sala
 Håndbol
 Petanca
 Cir. footing
 Squash
 Volei
 Mini-golf
 Tennis taula
 Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
 Sometimes • Palma de Mallorca

Gloses

Any trist, el noranta-cinc

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

L'any noranta-cinc serà que passarà a sa història perquè de ell poca glòria de no res se'n contarà. No se collirà cap gra, se fruita tota cremada, de llevant forta ventada a tot ho escaldarà.

Els ametlers han tirat se pot dir tot s'ametlló, s'albercoquer es bessó que tenia s'ha cremat. Aquell terreny sembrat de patata primerenca molta ha quedada negra i es taronger ben pelat.

Així que es mallorquí contemplarà trist programa, tota sa menja molt cara pagarà per subsistir. S'aigua que es dugué aquí de l'Ebre per beure-nos degut an els mals olors a la mar va tirar-s'hi.

Ara es Govern mallorquí caça s'aigua des poblers, protegeix els hotelers perquè no puguin patir.

Els qui hauran de sofrir serà Muro i sa Pobla; no se té això en compte, cap producte produir.

Aquests pobres hortolans que les preparen la mort, que no tenen ells record d'aquell tan trist temps passats? Ells varen ser enganyats pen Xisco Berga i Picó, a la darrera elecció es Pe-Pe ells han votat.

Oh! pobler, molt patiràs si te veus privat de s'aigo, seràs com aquell trist barco que a ses penyes s'ha esflorat. A final trist ha arribat que no te solució, amb aquest tan trist factor voltros hi heu patinat.

El pobler molt *disfrutava* regant la seva marjal, guanyava un bon jornal cases noves aixecava. De la vida en *disfrutava* sense cap impediment; ara ha arribat el moment que sentireu ses singlades. Ω

Vivències

En Vicenç de Son Rapinya

El món és un gran Teatre que abasta els cinc continents. Arreu del Globus Terraquí, hi actua força gent.

Des que al Planeta hi ha vida, mentre hi hagi un esser humà, la funció és garantida ininterrompudament.

Mentre allà, a sobre les taules, uns personatges, les seves veus a poc a poc van alçant, xano-xano, composant un diàleg antagònic, el qual encara avui resta vàlid. A banda hi ha el Poder i l'Or al davant Fam i Pobresa, a l'altra Estimació i Rialles, a l'altra Menysteniment i Plors.

A banda s'hi posa una Coloma, a banda hi vola un Falcó, a un costat esclata la Pau, a l'altra la Guerra fa un espetec [de debò.

El món és un gran Teatre, que forneix cinc continents, arreu d'El Planeta Terra, tothom hi fa el seu paper. Ω

Vida i desatres de Gabriel Canyelles i companyia (II)

ES GALL

Ja vos vaig dir: «Coses grosses d'en Cañellas prest veureu». El PP ha fet tals destrosses que no s'aguanta ni amb crosses. Escoltau bé, si vos lleu.

Anant pel món i la bolla, guanya la gent amb cançons? Què va! Amb sopars la sadolla i paga el túnel de Sóller a força de comissions.

Així per fer vots a Eivissa al restaurant «Gala Nit» en convidà mil a «missa» i pagà la menjadissa amb diner mal adquirit.

Per començar, són cinquanta els milions que ha requisat: mes, en estirar la manta, la mala olor serà tanta que el veureu ben enterrat.

Molt beneits tampoc ho som ni cegos per no veure-hi: cobrà xecs de gom en gom

repartits sense remei en Pere Joan Morey, en Berastain, na Salom.

D'Eivissa en Marí Caubet ha cobrat amb en Matutes i de Menorca n'Huguet... En total són un esplet que s'han venut com ses putes amb Cañellas, el «santet».

Com pot anar amb cara alta, com no li cau de vergonya? Hi haurà encara gent malalta que el moixoní a cada galta amb el seu vot? Quina ronya!

Els seus votants, fora faules!, heu pres part en corrupcions. No faceu més de banaules! No llegireu mes paraules abans de les eleccions?

Si hi ha mal, que per bé véngui. Malgrat ningú sigui un sant, hora és que la gent entengui que no és bo que ningú tengui ni un vot, si és mal governant. Ω

MOSSEGADES

El nou llibre de **Jaume Sastre**

280 planes
122 fotografies
586 notes a peu de pàgina
600 persones citades amb noms i llinatges

El trobareu a les següents llibreries: **Palma:** Quart Creixent, Embat, Tótem, Llibres Mallorca, Jovellanos, Jaume de Montsó i Aloma. **Inca:** Espirafocs. **Manacor:** Leo.

Demandes fora de Mallorca: contrarrembors a l'apt. de Correus núm. 124 (07600) Palma

**L'ESTEL
de Mallorca**

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!

Bricolatge i Fusteria
NEREIDA, s.l.

Secció Ferrreteria

Botiga: Leonor Servera, 1 • Tel. 564721
Oficina: Al. Cervera, 26 • Tel. 56 34 94
07590 Cala Rajada • Capdepera

Viajes
Xaloki, s.a.

S'ARENAL • c/ M. A. Salvà, 38.
Tel. 267450-54 • Fax 269000
LLUCMAJOR • Superm. Prohens
Ronda Migjorn, s/n • Tel. 120164

JOE'S

CAFETERIA-BAR
Plats combinats casolans
Entrepans
C/ Terral, 3 • Tel. 26 33 55
S'ARENAL

Si voleu sortir per TV contant testimonis de la repressió franquista, podeu telefonar a **TV1** i demanar per **Joan Sella 93/5823281**
(Estudis a Barcelona de la primera Cadena)

**HISTÒRIES
DEL DESENCÍS**
(Editorial Moll)
i
VIDA D'ARTISTA
(Llibres del Segle)

de **M. López Crespi**

ES PODEN TROBAR A TOTES
LES LLIBRERIES MALLORQUINES

EXIGIU AQUESTS LLIBRES AL VOSTRE LLIBRETER SI NO ELS TROBAU

TALLERS G. RIUTORT

AGENT PEUGEOT

Gabriel Riutort Jaume
Director- Propietari

C/ Gómez Ulla, 84 • Tel. 56 33 40
07580 Capdepera (Mallorca)

La Bíblia en el *Tirant lo Blanc*

La famosa novel·la cavalleresca de Joanot Martorell, que acaba de complir els 500 anys de la seva publicació a València el 1490.

L'origen eclesiàstic de la cultura catalana influí vivament en totes les seves manifestacions, i pesà damunt els nostres escriptors la vella tradició secular que restà viva especialment en els temes i el desenvolupament literari.

No és estrany que la novel·la tingui, en molts casos, un rerefons religiós de caire popular. En el *Tirant*, els cavallers cristians ferits de mort en la batalla no pogueren morir fins que es confessaren i s'encomanaren a Nostre Senyor, i els sarraïns, a Mahoma. Així mateix, l'emperadriu porta el Psaltiri a la mà i es prepara per dir les hores amb una donzella que l'ajuda, les dones canten el «Magnificat», hom posa les mans sobre els Evangelis i al·ludeix als psalms que es lleixen durant la celebració de la missa. Martí de Riquer observà com la història del filòsof de Calabrian «té un origen evident, ja que deriva, sens dubte, directament del relat bíblic de Josep empresonat, que interpreta els somnis del coper i el forner del Faraó.» (Gn 40)

Els diàlegs

El seguit de reprensions, rèpliques i contrarèpliques en una llarga conversa entre Carmesina i Tirant estan brodades de referències al text bíblic i personatges famosos de l'antiguitat. La princesa recorda al seu enamorat l'exemple d'«aquell famós Alexandre», vencedor de Darius, que no va voler contemplar la bellesa de la viuda i les seves filles per no quedar atrapat en amors que el podrien destorbar de l'exercici de les armes. Segueix l'esment de les experiències negatives visudes pel rei Salomó, el qual, malgrat la seva saviesa, influït per les dones, va permetre la idolatria; de Samsó, que es va deixar enganyar per una dona i va perdre la seva fortalesa; la relliscada de David, la qual li procurà maldecaps per la resta de la seva vida; i Adam, que desobeï Déu perquè va fer cas a Eva. Encara Carmesina insisteix que és difícil conèixer el tarannà de les dones, citant i glosant uns versicles de la Saviesa (5,10-13): «Quan en la roca veuràs lo pas de la serp, / de la dona sabràs tot lo seu enteniment. / Hom no sap l'aucell / volant on se posarà, / ni el fat del jovencell / si bo o mal serà.» (CLXXII) Que l'amor que Tirant

sent per la seva enamorada no el distregui de les seves obligacions cavalleresques! Tirant, que no és cap misògam, respon reivindicant la dignitat de les dones. Jesús ressuscitat s'aparegué a les dones abans que als homes: «Perquè vosaltres éreu mereixedores de tanta honor.» Per això es manifestà primer a la Magdalena i després als apòstols. «La dona ha estat formada de la costella d'Adam—diu Tirant—però aquest és format del llim de la terra...» (CLXXIII) No, de cap manera! El seu amor per Carmesina no és incompatible amb els afers cavallerescs! La Santa Escripura recolza el que ha dit!

L'entretinguda conversa acaba quan els metges vénen a veure el nafrat cavaller i l'emperadriu ha acabat de dir les hores.

Quan la coratjosa Plaerdemavida es fa passar per mora, en replicar Tirant entestat a destruir els enemics, li recorda la mala mort d'Anníbal i Alexandre, a causa de llurs ambicions, i també com Nabucodonosor hagué de viure set anys al desert penedint-se del seu orgull i de les seves crueltats, perquè va destruir Jerusalem i el temple bastit per Salomó. I contraposa la ferotgia de Tirant a la misericòrdia de Déu vers els homes, expressada en el cant dels àngels en la nit de Nadal: «Glòria sia dada a Déu en les alteses, e pau en la terra als homes de bona voluntat.» I després de citar sant Agustí, procura fer-li veure aquestes paraules: «E pau e amistat és molt placent a Déu e és lloable ornament entre aquells qui bé serveixen a mor e bona voluntat.»

Tirant també respon amb exemples trets de la Bíblia, però com és natural, el seny de Plaerdemavida acaba imposant-se a la bel·licositat de l'arrauat cavaller (CCCLI-CCCLVIII).

Tirant no sols venç cavallers, salva oprimits, imparteix justícia i guanya batalles impossibles, sinó que també expandeix la fe. Adotrina Maragdina, filla del rei de Tremicén, i la bateja, i empen una ràpida tasca evangelitzadora.

Quan el rei musulmà Escariano vol fer-se cristià, observa que Tirant és més instruït en el maneig de les armes que en «declarar los fets de la Sagrada Escripura» i Tirant se'n surt com pot. Tot seguit però, còpia els quatre Evangelis en un full de

paper per tal que Escariano pugui jurar—ara ja és cristià—«ser bo e lleal germà d'armes de Tirant.» (CCCXXVII-CCCXXX)

Els diàlegs d'altres personatges de la novel·la com Estefania, el marquès de Peixcara, el duc de Macedònia, etc. citen l'Escripura, però moltes d'aquestes referències més aviat semblen procedir del coneixement popular o dels apòcrifs, que d'una lectura directa del text. Adhuc, quan l'apassionada Viuda Reposada procura de totes passades fer seu Tirant, contraposa el seu cos de dona, que és «clar e net» a la foscor de l'Apocalipsi.

Bíblia i cavalleria

La concepció dels llibres sagrats és típicament medieval i cavalleresca, molt d'acord a l'estil de l'època. Així com Jahvè Sabaoth (Déu de les batalles) per mitjà de «salvadors» escollits, alliberà Israel dels opressors i s'encarnà per a redimir la humanitat, els cavallers són els defensors dels febles, les viudes i els òrfens, i serveixen l'Església, la qual cosa en l'ideari medieval equivalia a posar-se al servei del mateix Jesucrist. Hom oposa així, a la idea de cavaller mundà, ple de vicis, la de cavaller de Crist, ple de virtuts.

El sentit religiós que hom dona a l'acte d'armar cavaller, per exemple, fou causa que s'atribuís una significació simbòlica a les armes, «e calçaren-li los esperrons, significant los quatre evangelistes» (LIX). En la cerimònia per degradar un mal cavaller, entre altres impropis se li diu: «lo psalm de maledicció, e allí és lo rei present ab los dotze cava-

llers que signifiquen Jesucrist ab los dotze apòstols, e donen-li sentència de mort o de carçre perpètua», explica l'ermità, el compte Guillem de Varoic, a Tirant, el qual encara ni havia estat armat cavaller (XXXVI).

Aquesta aplicació de l'escripura no és pas exclusiva de Joanot Martorell. En la dedicatòria a la Marquesa, que encapçala la Bíblia catalana rimada, dita de Sevilla, el versificador es complau a dir-li que en aquesta obra trobarà: «Batayles moltes a afers assats. Qui son estades en els temps passats.» No sorprèn, doncs, que els llibres com els dels Reis i els Macabeus hi són preferits, en detriment dels Profetes i altres.

El començament del pròleg del *Tirant* diu: «Llegim en la Santa Escripura les històries e sants actes dels sants pares, del noble Josuè e dels Reis, de Job e de Tobies, e del nostre fortíssim Judes Macabeus... e actes admirables dels altres sants, la penitència de sant Joan Baptista, santa Magdalena... la santa dona Judit ab ànim viril gosà matar Holofernes per deslliurar la ciutat de l'opressió d'aquell.»

La desfilada d'aquests i altres personatges es repeteix en alguns diàlegs. Més endavant, quan Tirant pregunta a l'ermità a quina edat del món hi ha hagut els millors cavallers, aquest li respon repetint els noms dels herois bíblics, al costat d'Escipió, Anníbal, Pompeu, Octavià i Marc Antoni. I arriba a dir que Josep d'Arimatea fou un bon cavaller «qui llevà de la creu Jesucrist e el posà en lo monument».

El bregós autor de *Tirant* magnifica la dignitat militar i la

validesa sagrada de l'orde de cavalleria, esmentant l'Evangelí de sant Lluc, però sense referir-se a cap versicle determinat, «perquè sense la cavalleria els regnes i les ciutats no es podrien mantenir en pau». En la consolació que Tirant fa a Plaerdemavida, exalta i idealitza el valor i els sofriments que comporta aquest ofici, i, després d'una citació de l'Eclesiastès, unes paraules atribuïdes a David i a Job, cita sant Pau: «Dix lo gloriós sant Pau apòstol: veig los perills de la vida present: perill en la mar, perill en terra e perill en los falsos frares.» (2c 11.26)

L'exageració es fa palesa quan Tirant és tingut com el Messies Salvador dels pobles: «E trameteren una lletra a l'Emperador suplicant-lo que els trametés llur Messies, Tirant, com ja eren tornats en les acostumades adversitats de fortuna.» (CLXVII) Hipòlit tot dissimulant el tema de la seva conversa amorosa amb l'Emperadriu, quedà bé responent a la pregunta de Plaerdemavida: «... sinó que em demana—l'Emperadriu—del nostre Capità—Tirant—com està i quan porà anar sobre la terra. Penso jo... por lo propi interés tenen desig d'aquell desig que tenien els jueus del vertader Messies.» (CCLVIII)

Nota de la redacció: Miquel de Cervantes a *Don Quijote*, alaba *Tirant lo Blanc* dient que és el millor llibre de cavalleries mai escrit. El vos recomanem en l'edició catalana antiga, que és com es va escriure. A la llibreria Quart Creixent del carrer d'en Rubí de Ciutat en tenen exemplars. **Joan González Pastor** Ω

Pep Terrassa

c/ Miquel Garau, 26
07590 Cala Rajada
Tel. 56 36 59
Fax 56 54 61

GRAVAT DE CRISTALLS Miquel Truyols

Gravam vidres d'hotels,
restaurants, locals comercials
etc. sense desmuntar
Cl. Puresa, 38 • Tel. 881613 • Inca

ZURICH ASSEGURANCES FRANCISCO MAS FERRÀ

Oficina: c/ Indústria, 21
Tel. 28 80 12 - Palma
Part.: c/ Zafoteza Musoles, 13, 1º
Tel. 41 69 16 - Palma

Sabateria Arcos

Arreglam sabates i feim
tota classe d'adobs en
articles de pell

C/. de les Monges, 4 Cala Rajada

J Jani s.L.

SERVEIS DE NETEJA

Neteges d'obra nova • Vaixells
Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasmé, 64, baixos • Tel. i fax 26 87 25
07006 S'Arenal (Palma)

Els valors de l'esquerra a finals del segle XX

«El mur de Berlín va caure, però en X (estalviem-nos el nom) es va llevar d'enmig i no li va caure damunt». La frase és d'un amic eivissenc, poeta i periodista, tot referint-se a un cert líder de l'esquerra espanyola local. Alguns membres de les esquerres dogmàtiques que encara pul-lulen arreu d'Europa, efectivament, s'han escapolit d'uns canvis històrics importantíssims que han tingut lloc a l'Europa de finals del segle XX.

Esquerra Republicana de Catalunya, tot avançant-se al seu temps, en el moment de ple auge d'aquestes esquerres dogmàtiques, ja preveia que no anirien a parar enlloc i, en conseqüència, va optar per un model que, en certa manera s'avançava al temps, aglutinador de sectors llibertaris, de petit empresariat i altres sectors de les classes mitjanes, menestralia diversa, pagesia, etc. D'alguna manera, ERC ha sabut mantenir aquests plantejaments al llarg dels seus seixanta-cinc anys d'història.

Però, a fi de comptes, una cosa és l'esperit general que ha guiat la trajectòria d'un partit, i una altra les necessitats específiques que van sortint d'acord amb els temps. L'Europa de finals del segle XX és ben diferent a l'Europa que existia quan es va fundar ERC. Així mateix, la Catalunya dels nostres dies presenta moltes diferències en relació amb la Catalunya de la primera meitat del segle XX.

La referència al conjunt de Catalunya pot minimitzar la qüestió dels canvis, que són encara més grans —en línies generals— si ens referim al territori de les Illes Balears i Pitiüses. Mentre l'estructura productiva i econòmica de la Catalunya continental ja era relativament semblant a com és avui dia (ara han canviat, per exemple, els tipus d'indústria dominant, i s'han incrementant uns determinats sectors en detriment d'uns altres), el canvi que s'ha produït al nostre arxipèlag ha estat molt més rellevant: hem passat de ser, en un temps curtíssim (aproximadament mig segle), una societat rural, amb un sistema d'economia de subsistència, a ser una societat que està majoritàriament dominada pel sector terciari. No hi ha hagut aquesta fase intermèdia, habitual a la majoria de les societats europees, de dominació social del sector secundari. Això que es pot afir-

mar de forma general, no acabaria de ser veritat per algunes zones de Mallorca, o per a bona part de l'illa de Menorca, però seria efectivament així per a més de tres quartes parts del total de la societat balear-pitiüsa.

Un altre aspecte imponent a tenir en compte en relació amb els canvis que s'han produït a les nostres illes és el del canvi poblacional que hi ha hagut: d'un inici de segle amb pràcticament un cent per cent d'autòctons (en una terra d'emigració cap a l'estranger), hem passat a una composició absolutament diferent: poc més d'un cinquanta per cent d'autòctons i gairebé la meitat de la població de procedència forània (en la seva major part, oriünds del sud d'Espanya i d'algunes zones deprimides de la resta de la península ibèrica). D'unes Balears i Pitiüses on el cent per cent de la població parlava el català i només un percentatge reduït parlava —o, fins i tot, entenia bé— l'espanyol, hem passat a una població on el cent per cent dels individus dominen perfectament la llengua espanyola i, en canvi, n'hi ha percentatge rellevant que no només no parlen el català, sinó que, en molts casos, ni tan sols l'entenen.

El nacionalisme d'esquerra

El terme «nacionalisme» (ja ho he apuntat alguna vegada, no sé si en aquestes mateixes pàgines) és un terme no homologable internacionalment. Arreu d'Europa quan algú parla de «nacionalisme» hom pensa immediatament en «nazisme», «feixisme», o termes per l'estil. Als cinquanta anys de l'alliberament d'Europa del nazisme, no queda estèticament gaire bé anar-se declarant ufanosament «nacionalista». En qualsevol cas, si s'usa aquest terme, cal matisar-lo sempre i referir-s'hi com a «nacionalisme d'alliberament» o «nacionalisme defensiu». Aquests termes es confrontaríem amb «nacionalisme opressor» o «nacionalisme expansiu, exclusiu, etc».

En una conversa privada, un dia Max Cahner m'expressava la seva preocupació per si algun corresponsal de la premsa europea es referia a nosaltres titllant-nos de «partit nacionalista» i no explicant res més.

El nacionalisme d'esquerra no té res a veure amb el nacionalisme a què es refereixen les persones de diferents països d'Euro-

“
El món industrialitzat ha d'assumir el seu deute en relació al Tercer Món.
”

pa que no poden sofrir aquest terme. El nostre nacionalisme necessàriament ha de ser aglutinador, integrador, capaç d'oferir il·lusions i de ser atractiu per a capes importants de població tant autòctona com no autòctona.

Perquè la població autòctona se'ns acosti i acabi connectant amb nosaltres és important que s'acabin les restes d'autoodi que puguin existir (que, segons el meu modest entendre, no són poques): en la nostra societat hi ha un sentiment (més o menys difús, segons les zones del nostre arxipèlag) antiforaster, que es dona tot sovint en gent malloquina o eivissenca que se senten ben espanyols. L'extrem d'aquesta contradicció, dins la meua experiència personal, el vaig viure l'estiu passat a Sineu. Estava parlant amb una senyora (segons sembla de nacionalitat alemanya, i resident a Sineu) que entenia

“
El nostre nacionalisme necessàriament ha de ser aglutinador, integrador.
”

perfectament el català, malgrat que em responia sistemàticament en espanyol. Va passar per devora nosaltres una dona mallorquina i em va dir: «No li parreu en espanyol, que ella només entén es castellà» (!!). És la primera vegada en tota la meua vida que he vist la següent equació a la pràctica (tot i que Lluís Aracil m'havia suggerit alguna vegada que això ja es donava fa quinze o vint anys): espanyol=català, mentre castellà=foraster. Si constato la realitat, potser algú em qualificaria com a derrotista, però, en definitiva, la realitat i la veritat sempre acaben imposant-se als castells que qui sigui pugui construir tranquil·lament a l'aire de la seva torre d'ívoris.

Un independentisme viable, actualment, als Països Catalans, serà aquell que aconsegueixi d'aglutinar no només els autòctons, sinó també capes importants de la població immigrada. Referint-se a la llengua, Francesc Ferrer i Gironès diu, amb tot encert, que no hi ha hagut realment una substitució lingüística d'ampli abast, al nostre país, sinó una substitució poblacional. De població, però, evidentment hi ha la que hi ha. I hem de pensar que una part important d'aquesta població pot ser usada en contra nostra, utilitzant tècniques destinades a això per part dels poders de l'Estat. Recordem aquella famosa reunió celebrada a Toledo, en que els diferents presidents dels governs espanyols de la transició varen coincidir que s'ha de fomentar l'emigració cap a Catalunya i el País Basc, perquè constitueix un element cohesionador d'Espanya.

L'independentisme, doncs, al nostre país només es pot sustentar en dues bases:

a) per un cantó, la base econòmica. L'espòli que sofreixen els Països Catalans afecta negativament tota la població, sense distingir per res entre autòctons i immigrants.

b) Per l'altre, existeix l'independentisme de base cultural-social. Hauria de ser natural que les persones vingudes de fora, espontàniament, volguessin integrar-se en la societat catalana (això, efectivament, passa a totes les societats on hi ha normalitat nacional, i no es dona entre societats nacionalment anormals).

La qüestió econòmica pot ser un revulsiu per despertar consciències, però no pot constituir la base única del nacionalisme cata-

là. Pensem, per exemple, que la Lliga Nord (Llombardia, Lligúria, Vèneto) ha explotat aquest tipus de nacionalisme enfront del nacionalisme italià, i tots els indicis actuals apunten que, d'alguna manera, acabarà constituint un partit més dins la grisor difusa de la dreita italiana. Trist desembocament final per a un moviment polític en el qual molta gent havia dipositat grans esperances!

L'esquerra moderna

Àngel Colom, Secretari general d'ERC, ha fet recentment una distinció molt clara entre el que podríem anomenar «esquerra moderna», enfront de l'esquerra dogmàtica o tradicional. La primera, de base més llibertària que no marxista, mentre que la segona se sustenta en els postulats de Karl Marx. Dins aquesta idea d'esquerra moderna, hi apareixen moltes de les reivindicacions d'ERC. En destacarem algunes:

a. *La qüestió de les llistes obertes.* El lideratge polític pot ser important, però s'ha de produir per «auctoritas» (o sigui per autoritat moral) més que no per «potestas» (autoritat de fet, per molt que sigui confegida democràticament). ERC és partidària de les llistes obertes, és a dir, que les persones que van a votar puguin escollir, si així ho volen, els últims candidats de la llista i no els primers, o candidats o candidates de diverses llistes. Així, correria a càrrec del poble decidir quines persones han de fer aquesta funció representativa, al marge de l'estament que tinguin dins el propi partit. La proposta és molt més democràtica que no el sistema actual.

b. *La tendència llibertària.* Cal reduir, en tots els sentits, i combatre l'autoritarisme en el si de la nostra societat. Per aquesta raó, ERC està completament en contra dels càrrecs que durin excessivament (la duració en un càrrec polític és la base de la corrupció existent, i no la «maldat» intrínseca dels polítics). ERC proposa, per tant, reduir el temps de govern dels càrrecs electes a només dos anys. En aquest sentit, he de dir que, personalment, ho consider encara excessiu. Resulten més adequades les postures favorables a impedir, en qualsevol cas, la repetició de mandats, com proposen, per exemple, els verds d'Alemanya. Com diuen els anarquistes, el poder corromp. La vida diària ens ho demostra.

c. *L'assimilació dels nous corrents de base llibertària.* Al llarg del segle XX s'han desenvolupat corrents de pensament com ara l'ecologisme, el pacifisme o el feminisme que l'esquerra moderna ha d'integrar en el seu interior (entre altres coses, per evitar-los ser engolits per l'esquerra tradicional, que, en el nostre context ve representada per IU). Integrar no vol dir, per descomptat, assimilar. S'haurien de buscar fórmules de cooperació que no sotmetessin aquests moviments a cap tipus de «potestas» en relació amb ERC, però que permetessin una col·laboració diguem-ne institucional.

d. *La consciència global.* Som on som i, per descomptat, som qui som, però el món es pot entendre cada dia més globalment. Hi ha fenòmens que es produeixen a escala planetària i que no ens poden ser aliens: per exemple, s'han d'abocar esforços en favor d'un desenvolupament sostenible al Tercer Món, que asseguri a aquests països un millor nivell de vida. És l'única manera d'evitar els canvis poblacionals dràstics que sembla que s'aniran produint. No té cap raó ni pot ser entès enlloc un Le Pen, a França, dient allò de «França per als francesos» quan França ha espoliat tots els països africans i d'altres continents pertanyents a la Francophonie. El món industrialitzat ha d'assumir el seu deute en relació amb el Tercer Món i s'ha d'establir el que a Alemanya en diuen «ajuda en concepte d'autoajuda».

En conclusió, lluitar per la independència de Catalunya, avui dia, implica bastir un projecte atractiu, interclassista i «interètnic», que representi tant els catalans d'origen com els catalans que recentment s'han instal·lat a la nostra terra, solidari i integrador. Aquest programa, presentat per ERC, pot aglutinar aquests sectors amplis de la societat per menar la societat catalana cap al seu alliberament.

De la societat de les carlinades se'n nodrirà només el populisme del PP. Gabriel Cañellas es permeté afirmar que s'havia de restringir l'entrada d'immigrants al nostre país, però això, per a ell, no és incompatible amb la idea que les illes són «una avantguarda de Espanya en el Mediterráneo». L'esquerra tradicional, a les Illes, representa avui dia desnacionalització, desarrelament i manteniment d'una societat civil fraccionada i dividida.

L'aposta és clara: ni tradicionalisme ni marxisme caduc. Necessitam una esquerra moderna i transformadora. **Bernat Joan i Marí Ω**

Carn capolada (18)

JAUME SASTRE

Per si de cas encara no us haviu assabentat, les Illes Balears i Pitiüses ja ens hem deslliurat d'Espanya i som un estat independent. L'altre dia, dimarts 20 de juny, vam poder llegir a *El Día del Mundo* en una crònica signada per **Juan Riera Roca: Misstral, un misil corto de vista. Los misiles del Ejército balear (sic) son poco operativos a falta de un sistema central de detección.** I nosaltres sense saber-ho! Ara resulta que ja tenim exèrcit i tot!

Em demanen si tocaré el tema **Gabriel Cañellas** - Túnel de Sóller - Brokerval etc., ara que fa flamada. Naturalment que en parlarem. Tot això no ha fet més que començar i a posar-se interessant.

Tornarà a pactar UM amb el PP? Tornaran a travelar amb la mateixa pedra, **Mª Antònia Munar, Jeroni Albertí** i companyia? Esper que aquesta vegada als dirigents actuals d'UM no els tremoli la mà i que se'n recordin que quan el lloro vell va destituir **Munar** del Govern ho va fer amb les següents paraules: **Avui és el dia més feliç de la meua vida.** Veritat que se'n recorda vostè, **Mª Antònia Munar?**

La guerra psicològica que la premsa espanyola d'ocupació esta portant a terme contra la nació catalana no es limita només a casos puntuals durant les eleccions, com l'afer Barco de Rejilla. A continuació teniu dos exemples de com es pretenia desestabilitzar el Barça abans del partit decisiu per a la UEFA que va jugar a camp contrari dins Bilbao i que va guanyar per 0-2. *El Día del Mundo: La última oportunidad. Un Barcelona en proceso de descomposición se juega su futuro en Bilbao. Diario 16: El Barcelona afronta debilitado por el virus de la histeria el partido decisivo de San Mamés.* Amics i amigues, vius i ungles! Ulls espolsats i coa dreita!

El Barco de Rejilla navega vent en popa i amb veles desple-

gades. El dossier acumulat des de dia 17 de maig ja supera els 150 fulls. I la cosa no atura. Cada dia que passa es produeixen noves reaccions per la qual cosa convé ajornar un parell de setmanes la publicació d'aquest dossier. Llavors serà qüestió d'analitzar punt per punt el posicionament de **Cela Conde, Juan Riera, Miquel Segura, Antoni Serra, Francesc Gost, Alexandre Miquel, Marisa Goñi, Andrés Ferret, Juan Mestre, Nekane Domblás, Torres Blasco, José Mª Sarriegui, Biel Mesquida, Jaume Matas, Eberhard Grosske, Pere Sampol, Sebastià Serra,** etc.

Una cosa està clara: l'Operació Barco de Rejilla, impulsada per ERC de Mallorca a les últimes eleccions autonòmiques, durà coa per llarg. **Bartomeu Frau, Joan Mir, Miquel Vives** més alguns joves de les JERC que van anar a la premsa espanyola per desqualificar l'operació des de dintre van afirmar que la campanya anava contra la *Declaració Ideològica* d'ERC. **Bartomeu Frau**, cap de llista de Manacor: **Vull deixar clar que ERC-Manacor es desmarca de la campanya del barco de rejilla. És una greu desviació de la nostra línia ideològica (DM 18.V.95).** Això no és cert! Llegim al punt 14 de l'esmentada declaració: **A la República catalana és català aquell ciutadà nascut de pares catalans, nascut en territori català o bé el ciutadà que nascut fora i resident legalment a la nació catalana, en vulgui ser, sense distinció de lloc de naixement, d'origen familiar, grup ètnic o religió i que per tant, accepti els valors bàsics consensuats per la població catalana i expressats en el seu ordre constitucional.** Contrastau això amb la definició de **Foraster** que d'una manera reiterada va explicar **Josep Palou** durant la campanya electoral i ja em direu on és la contradicció: **Foraster: entenem per foraster tota aquella persona que independentment del seu llinatge i del seu lloc d'origen, col·labora en el genocidi i en la colonització del nostre poble.** Au, **Tomeu Frau, Joan Mir, Miquel Vives** i companyia, on és la desviació ideològica?

I és que les persones més amunt esmentades han demostrat no saber perdre una votació al Consell Polític ni unes eleccions en un congrés. **Bartomeu Frau, Miquel Vives** i companyia són el grup que van donar suport a la candidatura de **Joan Mir** al passat congrés de Manacor (8 d'octubre de 1994) on va sortir elegit **Josep Palou** per 25 vots contra 11. Van acceptar la decisió democràtica de les urnes? Podeu pensar! **Mir** se'n va anar del congrés sense ni tan sols donar l'enhorabona al candidat guanyador i **Frau** es va posar a plorar. El pit-

¿Us imaginau que hauria passat si en plena campanya electoral **Joan Verger** s'hagués manifestat des de la premsa contra **Gabriel Cañellas**? O si **Ramon Aguiló** s'hagués pronunciat contra **Josep Moll**? O **Francesc Obrador** contra **Margarita Nájera**? etc. Doncs això és el que han fet **Joan Mir, Bartomeu Frau, Miquel Vives** i companyia. Van i en plena campanya electoral donen a l'enemic el punyal amb què atacar ERC. Han errat tant el càlcul, però, que no s'han adonat que les primeres víctimes d'aquest punyal seran ells mateixos, perquè ja em direu: quina persona pot donar suport a l'espectacle que han organitzat? Perquè jo entenc perfectament que un militant d'ERC no vegi clar o amb reticències l'Operació Barco de Rejilla, però és clar, en **Mir** i companyia l'han feta molt grossa: s'han equivocat del moment (dotze dies abans d'un esmentada) i del lloc (la premsa espanyola) on plantejar les seves discrepàncies.

I és que com ja he dit, **Joan Mir** s'ha cobert de glòria i l'ha feta com un cove, de grossa. Perquè ja em direu si no passa de mida que un independentista sigui felicitat per **Antonio Alemany**, en Pep Gonella, puput de cresta molla. Llegim a D16 dissabte 20 de maig: **Acertado desmarque de Mir. Es, sin duda, excesivo calificar de «histórico» a Juan Mir, cuando el partido catalán y catalanista de ERC es un recién llegado a nuestra tierra y de nula implantación política. Sin embargo hay que aplaudir a Mir que se desmarque de este Palou que se pasea con el barco de rejilla convertido en eje central de la campaña de ERC.**

Està ben demostrat que el que debilita més una nació o un col·lectiu no és l'atac exterior sinó el fet que el colonitzador pugui instrumentalitzar les divisions internes dels oprimits en benefici seu. Durant la campanya electoral, la premsa forastera de Ciutat no va dedicar ni una sola primera pàgina a ERC, ni una sola, a excepció

“
A l'últim congrés (Manacor 1994) la militància ja va deixar ben clar què pensava sobre Joan Mir.
”

jor de tot ha estat, emperò, que no han esperat un nou congrés o el final de la campanya electoral per demanar comptes de la línia de **Josep Palou** als òrgans pertinents del partit, consell polític, sinó que en plena campanya, dotze dies abans de les eleccions, se'n van a la premsa espanyola per intentar guanyar mitjançant un cop baix allò que no van guanyar a les urnes al congrés de Manacor. **Joan Mir**, acabava el seu article contra l'Operació Barco atribuïnt-se les **línies de pensament i de conducta que marquen els estatuts d'ERC i que són compartides per la immensa majoria de militants (UH 18.V.95).** Que jo sàpiga en un partit polític el lloc on els militants manifesten la seva opinió és als congressos i a l'últim congrés (Manacor 1994) la militància ja va deixar ben clar què pensava sobre **Joan Mir**.

de dissabte dia 20 de maig quan *El Día del Mundo*, en crònica del periodista foraster conegut pel seu antimallorquinisme, **Rafael Gabaldón**, va fer una crida en coberta: **La campaña «barco de rejilla» ha desatado divisiones internas en ERC. Algunos la califican de «grave desviación ideológica».** A les pàgines interiors li dedicava tota una pàgina sencera amb reproducció íntegra de l'article de **Joan Mir**, *L'independentisme útil*. És possible que Joan, un home de la seva experiència política no s'adoni?

Això que ha passat a Mallorca és idèntic al que va passar a Barcelona en l'afer **Carles Bonet - Pilar Rahola**, només que aquí és mil vegades més greu perquè la rebentada s'ha produït en plena campanya electoral. Allà com a mínim va passar els mesos de gener-març quan la premsa espanyola (*El País*) i també la pujo- lista (*Avui*) van dedicar reiteradament titulars de primeres pàgines a les pugnes internes d'ERC. L'*Avui* com a mínim n'hi va dedicar tres. Un cop va ésser elegida democràticament **Pilar Rahola** com a candidata a l'Ajuntament de Barcelona, tota aquella atenció informativa va desaparèixer per art de màgia. I durant la campanya electoral el boicot de l'*Avui* dels actes d'ERC ha estat descarat i vergonyós. Què és el que debilita un projecte? Que els espanyols ens calumniïn tractant-nos injustament de «nazis» o que des dedins hi hagi individus com **Miquel Vives** que els fan d'altaveu per escampar el desconcert i la confusió?

Jo som una persona que intent veure sempre el costat positiu de la qüestió. En aquest cas som de l'opinió que, analitzat en fred, la batalla del Barco de Rejilla ens pot ensenyar moltes coses de cara a un futur immediat. Per exemple, pensar que farem la independència amb l'aprovació i les mambelletes dels colonitzadors espanyols és una ingenuïtat suïcida. A mesura que ens acostem al dia D, els espanyols es posaren histèrics una cosa de no dir: cridaran, giscaran, ens fotran cops baixos i apel·laran a les paraules més gruixudes del diccionari per tal d'intimidat-nos. Vist des d'aquesta perspectiva el que ha passat durant l'Operació Barco és una rialla d'infant d'uè vora el que ens espera. Que ens acusen de «nazis» i mil coses pijors! Bé, a aquestes alçades no ens hauria venir de nou ja que això forma part de l'estratègia del colonitzador per criminalitzar l'oprimint.

Miquel Vives es va dedicar a

sembrar el pànic diumenge dia 14 de maig quan Cella Conde des dels articles editorials de **Baleares i Última Hora** va satanitzar **Josep Palou** tractant-lo de discipulo catalán de **Radovan Karadzic** per esgrimir los argumentos más negativos del nacionalismo salvaje, aquellos que más lo aproximan a las actitudes racistas, xenófobas y, finalmente, fascistas, como ha quedado dolorosamente patente en la antigua Yugoslavia. Com ja és habitual en el discurs del colonitzador, aquí i a qualsevol altre indret del món, **Cella Conde** inverteix els papers de víctima i opressor, és a dir, vol fer passar **Josep Palou** per **Radovan Karadzic** quan en realitat el serbi opressor dins Bòsnia és **Cella Conde**, un foraster que vol una Mallorca espanyola.

Però bé, el que m'interessa destacar molt especialment, és que perquè els colonitzadors espanyols qualifiquin les seves víctimes de «racistes» o de «nazis» els basta molt poc i no importa passejar-se amb un barco de rejilla sota l'aixella. Veiam una antologia d'exabruptes. ¿Hi ha algú més vacil·lant i Tio Tom que **Jordi Pujol**? Doncs ací teniu el que va dir d'ell **Paco Umbral**: **penúltimo pirata del Mediterráneo, judío de la cuenca latina, vendedor de galeones hundidos.** ¿Hi ha res tou que la política lingüística de la Generalitat? Doncs ací teniu el que en va dir **Miguel Sánchez Mazas** damunt l'ABC: **la política arbitraria, anticonstitucional, xenófoba, fanática, fundamentalista y contraria a los derechos humanos impuesta por la Generalidad de Cataluña.** ¿Hi ha res més bleada que la política lingüística del Govern balear? Doncs no està fora de lloc recordar que el general andalusí, **Güil Pijuán**, la va qualificar de **terrorismo lingüístico.** ¿Hi ha res més pacífic i democràtic que el nacionalisme català? Doncs ací teniu el que en va dir **Vargas Llosa**: **un nacionalismo de gentes muy hábiles que no utilizan la pistola, que tienen una presencia muy tolerante y democrática, pero, que, en realidad, estan creando unas estructuras cerradas** (*Avui* 29.III.94) ¿Necessiten més exemples **Miquel Vives, Bartomeu Frau, Joan Mir** i alguns joves de les JERC perquè si no tenen prou a continuació en donaré un altre encara més bèstia?

L'escriptora **Isabel Clara Simó** va ésser tractada per **Antonio García Bebeito** en un article a *El Correo de Andalucía* amb les següents paraules: **hay catalanes que destacan, los pobres, por su**

condición de mezquinos, de racistas, de mamones que de sopetón se nos cuelean en la noticia porque alguien de su misma catadura les tira de la cuerda para que suelten. (...) Si una catalana así se metiera a puta sin control, de esas que paren tres o cuatro veces a lo largo de su «carrera», imagínese el desastre. Aunque, claro, también es verdad que ya tendríamos resuelto el problema de cómo engordar a los cochinos con «pienso» catalán (Reproduït per *Avui* 16.X.94)

“

«Foraster: entenem per foraster tota aquella persona que independentment del seu llinatge i del seu lloc d'origen, col·labora en el genocidi i en la colonització del nostre poble.»

”

— El que molta gent no sap i també alguns militants recents, és que el tema del barco de rejilla no és una cosa introduïda a ERC ara fa quatre dies per **Josep Palou**. La cosa ve del congrés de Felanitx l'any 1992 quan va ésser elegit **Bartomeu Mestre** com a president i va ésser aprovada per unanimitat la ponència electoral que diu: **No hem de voler amagar la realitat, per un fals complex d'inferioritat, sinó encarar-la. És en aquest punt quan agafa sentit el vers Endarrera aquesta gent! del nostre himne, Els segadors.** Els exemples són clars. El crit de **Ghandi**: *English out of India*, el dels argelins: *Les Français a la mer!*, el dels vietnamites: *Yankee go home!*, no difereixen gaire del

nostre **Barco!** Els traumes nacionals, talment l'esquizofrènia, no es curen amb mentides, silencis o mitges veritats. Vol dir aquest **Barco!** que ens posicionam en favor dels nostres drets culturals, lingüístics, històrics i nacionals i que convidam totes les persones que viuen i treballen a la nostra geografia que s'incorporin a la defensa d'aquests drets, en plenitud i sense restriccions. Les agressions i l'espoli no distingeixen sobre llocs de naixença, les mancances dels serveis públics no separen els orígens culturals... per això el discurs d'ERC va adreçat a tota la ciutadania. Al congrés de Manacor (8 d'octubre de 1994), el candidat **Josep Palou** l'únic que va fer va ésser reproduir literalment les mateixes paraules que havien estat aprovades a Felanitx. Per tant, ni **Joan Mir**, ni **Frau**, ni **Vives** etc. poden al·legar ara desconeixement, ignorància o desviació ideològica. A què ve, doncs, ara tant de renou i d'escandalera en plena campanya electoral? Doncs ja ho he dit: pura i simple ambició personal.

Deixant de banda per una estona el tema del Barco i retornant al tema del programa radiofònic d'**Antoni Guiscafré** censurat, **Nimfomania**, he sabut que **Josep Albertí i Bartomeu Cabot**, han elaborat un manifest on denuncien el silenci còmplice d'alguns intel·lectuals com: **Bartomeu Mestre, Joan Mir, Jaume Santandreu, Antoni Serra, Biel Mesquida, Biel Majoral, Toni Artigues, Josep Palou, Jaume Sastre, etc.**, perquè no s'han solidaritzat amb **Antoni Guiscafré**. Ha ha ha ha! I què més! Aquests dos caps de fava no hi veuen de cap bolla! Però, qui són ells per acusar de **silenci còmplice?** Jo crec que una persona solidària poc exigir solidaritat als altres i pot denunciar el seu silenci, però dos insolidaris de marca com **Albertí i Cabot**, més valdria que callassin si no es volen posar d'una manera llastimosa en evidència.

Veiam, on eren **Albertí i Cabot** quan **Leonard Muntaner** va ésser represaliat a la UIB després de tretze anys de fer-hi classes? Què han dit de les dues querelles que **Ventura Rubí** m'ha posat? On eren quan **Quim Monzó** va ésser vetat al programa TVE, *El gran Wyoming*, presentat per **José Miguel Monzó**? Què van dir de les pressions de la Zarzuela contra el programa de **Mikimoto, Persones Humanes**, quan va tocar el

tema de la infanta borbona? On eren quan el batle de Lluçmajor va enviar la policia municipal a clausurar l'estant que la revista *Lluçmajor de pinte en ample* tenia a la fira? Què van dir quan la revista *Udol* de Llubí va ésser represaliada per l'ajuntament per la seva línia? On eren quan el batle de Santanyí, **Cosme Adrover**, va censurar un poema de **Cosme Aguiló** perquè aquest té una actitud crítica davant l'Ajuntament? etc. Doncs, per dir-ho amb les seves paraules, **silenci còmplice.**

De **Josep Albertí i de Bartomeu Cabot** es pot dir que són com aquells cans bufons que no mengen ni deixen menjar. Què han fet en aquests últims anys? Doncs jo us ho diré. L'any 1991 van qüestionar el Comitè de Defensa **Macià Manera** però en canvi van callar com a muts davant les tortures de què havia estat víctima. Ara han tornat a aparèixer en escena, com el riu Guadiana, per envestir, entre d'altres coses, contra el *Correllengua, Joves per la Llengua, APLEC, UM, ERC, PSM, etc.* on eren, però, aquestes dos beneïtes quan el colonialisme espanyol clausurava **Ràdio-4**, o durant les detencions d'independentistes abans dels Jocs Olímpics del 92, o durant la polèmica sobre l'arxiu de Salamanca, o quan **Lázaro Carreter** va escriure la famosa carta contra el català, o quan **Ramón Mendoza** va insultar els catalans, etc? Doncs per tornar-ho dir amb paraules seves: **silenci còmplice.**

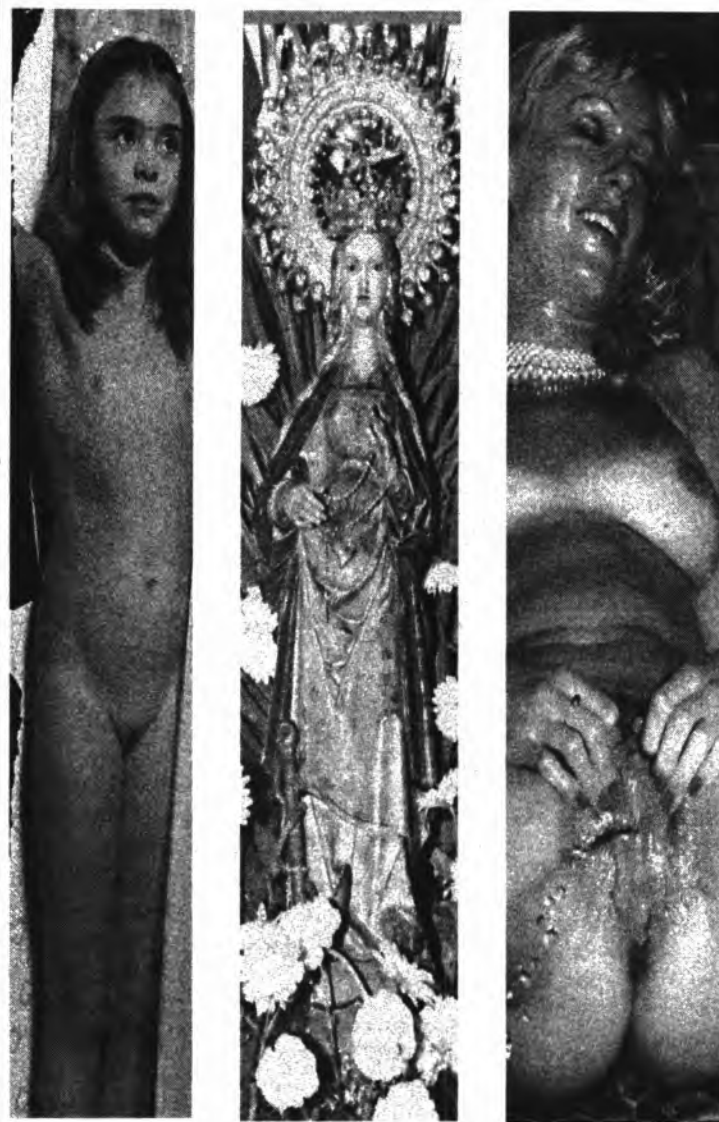
Tenc sense acabar un assaig sobre **Albertí i Cabot**. El dia que m'hi posi, però, de bondaveres no en quedarà ni brou ni roïssos. Quan la professora **Rosa Cabré** es va querellar l'any 1984 contra **Josep Albertí**, aleshores **Leonard Muntaner, Antoni Artigues, Quim Monzó, Bartomeu Mestre, Antonina Canyelles, Xesca Ensenyat**, jo mateix etc. ens vam solidaritzar amb **Albertí**. **Antoni Artigues**, i això no ho sap gairebé ningú, fins i tot va fer a petició d'aquell un peritatge filològic de 45 fulls per presentar davant el jutge. **Albertí i Cabot** són uns desagregats. Encara és l'hora que aquests dos desgraciats hagin reconegut públicament l'acte que honora **Antoni Artigues** i ara, ja ho veis, li peguen pals de cec ficant-lo dins una llista que no té ni cap ni peus perquè, i ja per acabar, **Albertí i Cabot** estan tan mal informats que no saben que durant la presentació del meu llibre *Mossegades* a Manacor, divendres 5 de maig, tant **Bartomeu Mestre** com jo mateix ens vam solidaritzar públicament amb **Guiscafré**. Ω

El Taller Llunàtic altra vegada en lluna plena

De fa uns quants anys no llegia res de *Taller Llunàtic* amb la força que tenia la seva llarga trajectòria incombustible. Ara sí: LA POLICIA DE DÉU, que obre una campanya d'adhesions, amb noms i llinatges, condemnant l'atemptat a «la llengua catalana plena de la meravella del porno com la Ninfomania». Jo no ho vull esser (ni policia ni Déu) i ho sign.

LA POLICIA DE DÉU (GENOCIDI CONTRA LA LLENGUA I LA PLÀSTICA CATALANES) tracta de la prohibició del cartell que anunciava el programa de Capdepera Ràdio NIMFOMANIA, i «de passada», la prohibició del programa per part de l'ajuntament, amb les mambelletes (com passa sovint) de cinc col·laboradors de Capdepera Ràdio. S'adjunta un dossier de premsa sobre l'afer, en el qual no manca l'alè pudent del Puput de cresta molla, el qual una vegada més demostra la seva poca categoria, davant l'alçada de les respostes d'Antoni Guiscafrè (vegeu premsa espanyola de Palma del 20 d'abril i següents).

EL TALLER LLUNÀTIC, davant el «silenci còmplice» dels intel·lectuals i polítics (i n'esmenta un reguitzell de catalanistes), diu: «¿O ÉS QUE NO ESTAM DAVANT L'ATEMPTAT MÉS GROS QUE S'HA FET A LA LLENGUA CATALANA A TOT EL MÓN? ¿PER QUÈ NOSALTRES HEM DE SUPORTAR LES PROVOCACIONS DIÀRIES DE TOT TIPUS DE MANIFESTACIONS PÚBLIQUES RELIGIUSES QUE ENS OFENEN PROFUNDAMENT, MENTRE, A LA MÉS MINIMA MANIFESTACIO DE LA NOSTRA ATEA SEXUALITAT, SOM VILMENT EMMORDASSATS, AMB EL CONSENTIMENT I COL·LABORACIÓ DE TOTA LA XUSMA POLÍTICA, LA QUE ÉS AL PODER I LA QUE VA CAP EL PODER? ¿QUI PROTESTA, ARA MATEIX, PER EXEMPLE, D'UN CARTELL QUE PROFANA ELS CARRERS AMB EL LEMA IMPUNE DE «Les notícies passen. ELS MISSIONERS SEMPRE HI SON»? ! I NOSALTRES QUE ENS PENSÀVEM QUE TOT ERA QÜESTIÓ DE COLONIALISME DELS PUTES ESPANYOLS! (...) ¿QUI FA RECULAR L'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA, LES DRETES I LES ESQUERRES ESPANYOLES NACIONALISTES O EL REACCIONARISME SENSE FISSURES DEL NACIONALISME CATALANISTA?» Antoni Artigues Ω

nins i nines!
al·lots i al·lotes!

N I M F O M A N I A

ara els dissabtes a les 22 h.

Cartell anunciador del canvi d'horari del pornoprograma radiofònic *Nimfomania*, que va desfermar la polèmica a Capdepera i arreu de Mallorca.

Nimfomania

Aquesta carta l'he escrita per aquests cinc motius:

1. Per expressar públicament la meua solidaritat amb n'Antoni Guiscafrè després que li han censurat el pornoprograma *Nimfomania*, que s'emetia per Capdepera Ràdio, i el cartell anunciador del canvi d'horari ja que, al cap i a la fi, l'escàndol ha vingut per aquest costat, cosa ben curiosa d'altra banda (feia més d'un any que el programa s'emetia sense problemes).

2. Per denunciar públicament els responsables directes de la censura: Capdepera Ràdio i l'Ajuntament de Capdepera, els quals han demostrat que tenen massa bo de fer acollonar-se.

3. Per exigir públicament a qui pertoca la reposició del programa radiofònic, perquè fa beneit que encara ara hi hagi individus que prohibeixin aquesta mena de coses: aplegar una Mare de Déu embarassada, una menor en pèl i una adulta pixant potser sigui un pecat cristià, però en cap cas és un delicta (per molt que bufi na Cirer). Amb altres paraules (manllevades): n'Antoni Guiscafrè no ha mort ningú.

4. Per demanar públicament explicacions a B. Cabot & J. Albertí (Taller Llunàtic), que m'han inclòs dins un dossier de censors i connivents amb els censors; i alhora per preguntar-los quin criteri han seguit per incloure o no incloure noms en aquest dossier.

5. Per dir públicament el convenciment que tinc que el problema essencial per a la cultura catalana, ara i aquí, no és la censura d'un programa radiofònic; és la colonització espanyola, que distorsiona qualssevol àrees culturals: literària, plàstica, moral, periodística, etc. Mateu Sastre i Juan Ω

A ponent, hi tenim Espanya

La cultura dels savis dels nostres pobles assigna característiques diferents als vents que viuen amb nosaltres. Fruit d'aquella experiència, el ponent —anomenat en segons quins llocs: mistral, simoun...— és testimoni autor de les tragèdies que de sobte s'introdueixen per les clavagues de les nostres conductes incontrolades. No tots els vents són tan suaus i creatius com el que va bufar el dia de la Pentecosta. Realment, el ponent és mal company, perquè deslliga totes les nostres maldats sufocades pels ressorts habituals que cadascú té.

Darrerament, als nostres llindars pareix que bufa amb més intensitat el ponent, i és per això que tots estem damnats per tan molesta presència. Els nostres majors recomanaven que fins que s'aturarà el ponent calia romandre a casa per tal de no ser víctimes del seu malefici.

Crec que la metàfora és bastant explícita i no cal perllongar-la més. Massa sovint a la nostra Església local es fan paleses paraules, actituds i conductes que no sols lesionen la convivència —habitualment inestable a casa—, sinó que, més encara, creen un clima de terror en el qual

“
Hem de superar la temptació de refugiar-nos a casa i esperar que amaine el ponent.”
”

és fàcil negar els drets més evidents, com per exemple que els cristians tinguem les eines necessàries per viure la nostra fe d'una manera responsable i lúcida. Sense exagerar, es pot dir que vivim en un clima de terrorisme, en el qual allò obvi esdevé temeritat: la veritat, fanatisme; i la ignorància, veritat de fe. Dóna per pensar el que pot succeir si aquest fanatisme ha de decidir el nom de les coses. És greu que aquells que saben les coses s'ho callin i es refugiïn en la neutralitat com a mínim acomodaticia i sempre culpable.

Hem de superar la temptació

de refugiar-nos a casa i esperar que amaine el ponent. Possiblement, haurem d'adquirir, a base de virtut i treball, unes qualitats que ens facin resistents a aquestes tempestes que sempre duren més del que voldríem.

I mentrestant, què? Com els sants, demanar perdó i penedir-nos de les nostres faltes de coherència, de la inconstància per defensar els nostres compromisos cristians, de les febleses, de les pors, dels pecats històrics que hem comès contra el nostre poble... Tots hem de demanar perdó, els de dalt i els de baix; sols així la veritat de l'Evangeli ens portarà la justícia. **Emili J. Marin-Pentecosta Ω**

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Lloguer de local de 2.000 m² a la plaça dels Nins, 17, de s'Arenal. Tel. 26 12 03.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Bonic terreny a Lluçmajor (camí d'Alicanti). Cantó 11 m., caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

**PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS**

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora-borda nou, un Johnson de 14 cv. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres de gruixa amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 794903.

Venc motor Mercuri, fora-borda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc taula-escriptori de fòrmica, nova. Ideal per una habitació de nina o nin. 5.000 ptes., en val 10.000. Demanar per na Malena, tel. 410542.

Gran oportunitat. Venc ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu per negociar. Tel. 277990. Marga.

Venc taula grossa de menjador, 6 cadires i una llibreria. Tel. 262772.

Venc compacte, inclou ple-tina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 427647.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 534455, o bé veniu a La Punta (Pollença, cra. del Port).

Venc grup electrògen diesel de 3 kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, en perfecte estat. Tel. 591633.

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 03096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, en bon estat i a un preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze volums de l'*Enciclopedia Estudiantil* que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per fer excursions (cinema, prendre cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apt. de Correus 1.792 Palma.

Pensionista del comerç. Tenc pis, cotxe, terres, molt atractiu, conservat i sa. Vull conèixer senyoreta garrida, culta, neta i formal. 540586.

Propietari de restaurants, vidu, alt i fort, de 58 anys. Vull amistat amb senyora o senyoreta sana i atractiva, a qui agradi viatjar, ballar... 719534.

Metge especialista, 34 anys, alt, plantós i agradós. M'agradaria tenir amistat formal amb senyoreta culta, atractiva i amorosa. 717354.

Senyor casat de 45 anys. Alt i plantós, amb negoci d'immobiliàries. Vull conèixer senyora o senyoreta amb fins formals. Me vull separar. 719534.

Cuiner de primera, separat amb 52 anys, alt, fort i molt alegre. M'agrada viatjar, la pintura, la música, la natura, els nins. Si tens entre 30 i 50 anys, crida'm al 717354.

Oficial electricista. tenc un alt càrrec en una bona empresa, ingressos elevats, estalvis, pis, cotxe. Vull conèixer senyoreta formal. 719534.

Separat de 59 anys, empresari del calçat. Vull conèixer senyora o senyoreta per formar una nova família. 719534.

Fadrí de 30 anys amb empresa de camions. Vull fer amistat amb fadrina de 18 a 30 anys. 717354.

Fadrí alt i fort, jove i plantós. Tenc un taller d'electrònica i Tv. Grans ingressos i bon futur. Vull una amistat molt formal. 717354.

Fadrí de 34 anys. Alt i agradós. Tenc un taller de mecànica i molt de futur. Cer la meva mitja taronja. 719534.

Mare fadrina de poble amb una filla de 2 anys. Vull conèixer jove per formar família amb la meua filla i jo. Te faré feliç. 717354.

Jove agricultor amb molta terra. Som enginyer agrícola. Vull formar una família amb fadrineta intel·ligent. 717354.

Fadrineta-lo que fa feina a EMAYA, amb bons ingressos i bon esdevenidor. Vull una amistat sana amb fadrineta amorosa, garrida, sincera i formal. 719534.

Divorciat de 51 anys, alt i fort. Especialista en maquinària de fusteria amb negoci propi. Bons ingressos. Vull trobar la meua mitja taronja. 540586.

Agricultor de 67 anys, amb terra pròpia. Vull conèixer senyora a qui agradi viure a fora vila, amb molts d'animals. 717354.

Jove administratiu separat sense problemes familiars. Feina fitxa, bon sou, pis, cotxe, terres, estalvis. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent. 540586.

Senyor divorciat, alt i fort de 56 anys. Faig feina a arts gràfiques i tenc un bon sou, estalvis, pis, terres, cotxe. Cerc l'amor de la meua vida. 540586.

Enginyer tècnic, separat, 63 anys, 172 cm, 80 kg, culte, intel·ligent, amorós, formal, afectuós... Cerc senyora o senyoreta d'edat indiferent, accept handicap físic. Escriure a: Apt. de Correus 41-46240 Carlet (València).

Separat de 30 anys, atractiu, alt, relacions públiques en diversos idiomes. Vull formalitzar amistat amb senyora o senyoreta garrida, formal i amorosa. 717354.

Fadrí de 27 anys, tècnic electricista amb negoci propi. Cerc la companya de la meua vida. 717354.

Funcionari d'Iberia amb càrrec superior, 63 anys, cotxe, finques, xalet i tot allò necessari per fer feliç la meua companya. 540586.

Autònom amb empresa de sanejament, llanterneria i altres. Bon esdevenidor. Vull formalitzar amistat sana amb senyora culta, atractiva, amorosa. Entre 30 i 45 anys. 717354.

Constructor amb grans empreses, casat. Vull conèixer senyoreta o senyora jove per relacions contínues. La puc ajudar econòmicament. 717354.

Vull contactar amb senyora o senyoreta de 18 a 34 anys a fi de donar-li tot el meu amor. Tenc tot allò que és necessari per fer-te feliç. Joan-Lluís Femenies. C/ dels Mariners, 13-2. 07410 Port d'Alcúdia.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al·lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Fadrí de 25 anys amb la carrera just acabada, alt i plantós. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent i formal. 719534.

Senyor de 70 anys, cultura superior, amb molt de béns i estalvis, ben conservat, fort i sa. Vull conèixer senyora amorosa, culta i formal. 719534.

Vidu de 64 anys, xef primer d'hotel, cotxe, pis, terres, estalvis... Tot allò que es necessita per fer feliç una companya de veritat. 719534.

Cap d'empresa de 27 anys amb estudis superiors. Fadrí, alt, agradós. Vull conèixer senyoreta fins als 35 anys per formar parella. 717354.

Senyor de 47 anys amb empresa pròpia, grans beneficis. M'agradaria trobar la meua mitja taronja, que sia culta i atractiva, de 25 a 43 anys. 540586.

Senyor alemany de 46 anys, amb bons ingressos, divorciat, sense problemes familiars, alt i plantós. Vull conèixer senyora simpàtica. 719534.

Fadrí de 40 anys, agent comercial amb negoci propi, bons ingressos. Vull amistat formar amb senyora o senyoreta de 20 a 40 anys, garrida i neta. 717354.

Separat total de 40 anys, alt, plantós i agradable. M'agrada viatjar. Xef de restaurant amb negoci propi. M'agradaria conèixer senyora formal i neta. 719534.

Fadrí de 34 anys, 185 cm d'alçada. Gran professional de la mecànica, amb estalvis i casa gran. Vull conèixer la meua mitja taronja. 717354.

Fadrina de 34 anys. Som garrida, amable, i amorosa. Tenc ganes de fer-te feliç. 717354.

Divorciada, 39 anys. Hostessa culta, amable, amorosa i molt formal. Voldria refer la meua vida amb senyor formal. 717354.

Viuda 59 anys, bon físic, culta, casolana i bona persona. Tenc xalet, cotxe i un bon nivell de vida. M'agradaria trobar senyor senzill i bona persona. 717354.

Viuda de 53 anys, visc tota sola. Tenc casa, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor de 55 a 65 anys que sia amant de la llar. 549534.

Fadrina francesa, 27 anys, alta i rosa. Guia intèrpret. Cent mil pessetes al mes i cotxe. Cerca home bo amb desitjos de casar-se. 719534.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

**Si estau sols,
veni u
i trobareu parella**

**Gran Prix Master
a la qualitat europea
Gabinet Matrimonial**

Avda. Alexandre Rosselló, 13-3
Tel. 71 95 34 • Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Fadrina, 36 anys, professora d'EGB, bona presència, familiar i amorosa. Vull casar-me amb home culte, sense problemes i sense vicis de 36 a 43 anys. 717354.

Jove de 21 anys vol conèixer al-lota per mantenir una relació. Telefona al 820501 i demana per en Toni.

Som una viuda de 61 anys, no tenc problemes familiars ni dels altres. Només tenc el desig d'entaular amistat amb un senyor formal per a un futur que ens interessi a tots dos. Estic ben conservada i som ben agradable. 540586.

Fadrineta aficionada a la música, al cinema i a les aventures, desitja conèixer un al-lot de 25 a 30 anys que tenguí les mateixes aficions. Fins seriosos. 717354.

Divorciada de 60 anys, estudis superiors, delegada d'empresa amb bons ingressos i sense problemes de cap classe; desitja refer la vida amb senyor culte. 717354.

Si estàs tot sol com jo, vine a veure'm. Som morena, molt guapa, amorosa i de gran cor. Tenc 28 anys. 719534.

No visquis tot sol més temps. Si me necessites, crida'm. Tenc la vida resolta i sense problemes. Tenc 32 anys.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, amant de la llar i de la natura. Desitja conèixer senyor formal. 717354.

Fadrí de 37 anys, cuiner de primera amb feina fixa des de fa 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Crida'm al 717354.

Fadrí de 22 anys, agradable, intel·ligent, amb carrera de Psicologia. Faig feina a la ràdio. M'agradaria formar una família amb tu. 717354. Jove de 28 anys, tenc un taxi i terres al poble amb gent que se'n cuida. M'agradaria conèixer fadrina formal. 717354.

Delineant de 40 anys, 174 cm d'alçada, agradós i lliure de tota càrrega, sense problemes econòmics. Vull conèixer senyoreta. 717354.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Ets una al-lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Si per a tu el més important és l'amistat i no el físic de les persones, si t'agrada anar al cinema i a concerts o simplement conversar, vull que siguis el meu amic o la meua amiga. Jo sóc gai i tenc 29 anys. Apartat 892-07080 Ciutat de Mallorca.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Si tens entre 30 i 40 anys, ets com les presentadores de TV3 i vols anar els caps de setmana a la platja, recitals de rock i de folk, telefona'm i hi anirem plegats. 429287.

Professor fadrí, molt elegant, agradable i sense problemes. Me vull casar amb al-lota elegant i culta entre els 18 i els 35 anys. 717354.

Funcionari d'aviació, alt càrrec, 29 anys, de bona talla, fadrí, sense problemes; vull amistat formal amb al-lota de 16 a 30 anys. Crida'm al 717354.

Senyor casat, insatisfet amb la meua parella. Molt bona posició. Vull conèixer al-lota entre els 20 i els 45 anys per tenir relacions esporàdiques. Te puc ajudar econòmicament. 717354.

Vegetarià anglès de 41 anys, 1'85, agradable, fadrí i molt formal. La meua il·lusió seria casar-me amb senyoreta culta, amorosa i a qui agradin els animals. 717354.

Senyoreta molt simpàtica i amorosa de 35 anys, som alta i prima i tenc la vida resolta. Vull conèixer senyor formal per formar família. 719334.

Mallorquí, fadrí, alt i molt agradable, tenc 25 anys i sóc professor de música. Me vull enamorar d'al-lota entre els 16 i els 26 anys. 719534.

Metge de 30 anys, som alt i ben agradable i amb el futur resolt. Vull conèixer al-lota culta entre els 16 i els 30 anys, formal, garrida i a qui agradi ballar. 717354.

Si ets una al-lota no professional de 18 a 45 anys que vulguis ajuda econòmica a canvi de relacions sexuals, crida'm. 719534

Fadrinango de 40 anys. Tenc cotxe, cases i trossos de terra ben grossos i me vull casar. 719534.

Senyor madur, insatisfet am la seva parella, vol conèixer senyoreta entre els 18 i els 50 anys per a relacions esporàdiques. La puc ajudar. 719534.

Si tens entre 45 i 55 anys, ets garrida i galatzona i no vols passar els caps de setmana tota sola, telefona'm al 265005.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

Escorpí fadrí i seriós. Vull al-lota mallorquina, culta, guapa i catòlica de 35 a 45 anys. Jo en tenc 55. Enviar dades i foto a l'apartat 1.333 de Ciutat.

Intercanviem adreces de Penyes del Barça. Voldríem publicar coses del Barça i en català. M. Colom, Ramon Llull, 33-5-1. Castelló 12005.

Al-lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tenguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

SERVEIS PROFESSIONALS

Necessit assistenta d'una quarantena d'anys. Feina tot l'any. Tel. 263814. Joana-Maria.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Angels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Zen-Shiatsu, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica, xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del marès, 3-A. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc moto SUZUKI model GN 250- 4.000 quilòmetres PM BJ per 350.000 ptes. Tlf. 140393 vespres.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: **Ajuda Evangèlica dels Països Catalans**. Apt. de Correus 1.022. 12005 Castelló. Tel. (964) 207607 (secció d'ensenyament).

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'Apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

L'ESTEL de Mallorca

El diari dels mallorquins!!

SUBSCRIVIU-VOS-HII!

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

MALLORQUINS! MALLORQUINES!

COMPRAU PRODUCTES DE MALLORCA!!

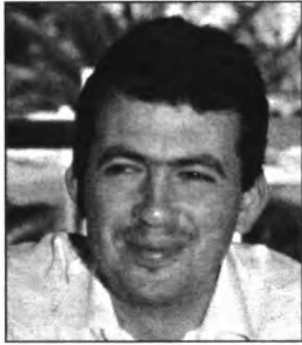
SÓN ELS MILLORS DEL MÓN!

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Francesca Aguiló (Canyamel). Injust. No gaire ens estimen aquests del PP i del PSOE. UM m'agrada.

Julio Salguero (Cala Rajada). *No soy mallorquín, pero es claro que esto no está bien. Estos que mandan no quieren a nadie, van a chupar. Hay que votar partidos mallorquines.*

Xisco Calderon (Cala Rajada). No, no gens ens estimen aquests del PP que comanden. El PSM hem de votar.

Maria del Carme Fuster (Cala Rajada). No és just. No gaire ens estimen aquests que comanden. Partits mallorquins hem de votar.

Maria Ferreiro (Artà). Injust. Sempre he votat nacionalista. Són els qui defensen Mallorca. El PP i el PSOE defensen Espanya.

L'ESTEL
de Mallorca

SUBSCRIVIU-
VOS-HI !!

Maria Kostenbauer (Cala Rajada). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Partits mallorquins hem de votar.

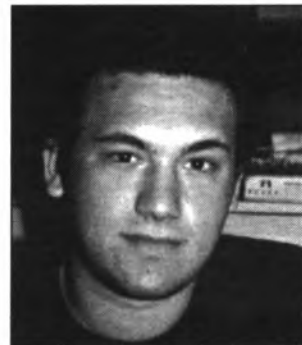
Manuel Bravo (Cala Rajada). *No, en absoluto. Solo se estiman a ellos estos que mandan. UM o PSM hay que votar. Partidos mallorquines.*

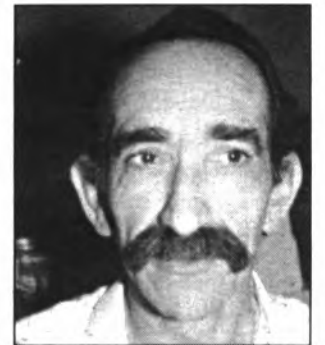
Gabriel Velasco (Cala Rajada). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. PSM o UM hem de votar.

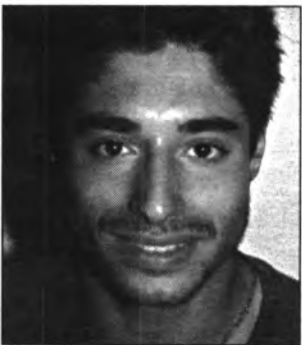
Catalina Palou (Artà). No és just de cap manera! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Partits mallorquins com el PSM hem de votar.

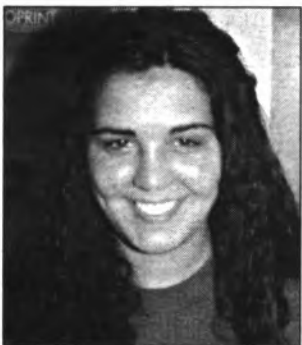
Xavier Alvarez-Ossorio (Manacor). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. És clar que hem de votar partits mallorquins. Jo vot PSM.

Ferran Garcia (Cala Rajada). No és just. Se suposa que els mallorquins hem de tenir qualque cosa. Aquests del PP i del PSOE passen dels mallorquins i el mallorquins hem de passar d'ells. Hem de votar partits mallorquins.

Miquel Coves (Cala Rajada). Injust. Aquests del PP i del PSOE estimen els seus interessos. UM m'agrada.

Francisca Reinés (Cala Rajada). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar partits mallorquins que defensin lo nostro, UM m'agrada.

Margalida Maench (Cala Rajada). No és just. Gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins com ERC hem de votar.

L'ESTEL
de Mallorca

El millor suport
publicitari de la
vostra empresa

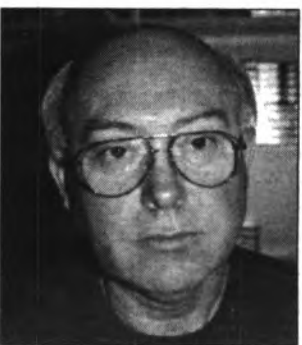
Pep Canet (Artà). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar.

Francisca Ginard (Artà). No, no és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar PSM.

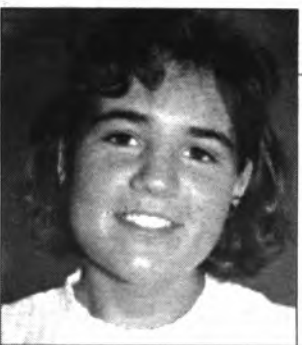
Antonia López (Cala Rajada). *No és justo. Estos que mandan en Mallorca no quieren a los mallorquines. Hay que defender Mallorca: Hay que votar partidos mallorquines. Partidos como el PSM.*

Antònia Ensenyat (Sóller). Injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar UM, un partit mallorquí.

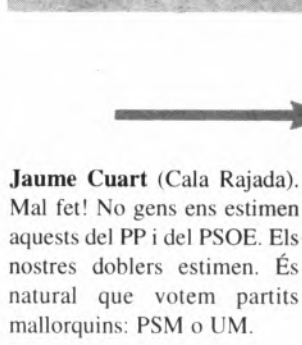
Tomeu Maiol (Vilafranca). Injust. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. El PSM hem de votar.

Francesca Adrover (Capdepera). És clar que no és just! A Mallorca, els primers hem d'esser els mallorquins! Se veu que no ens estimen gens aquests del PP i del PSOE que comanden. Tothom hauria de votar partits mallorquins.

Antònia Sales (Artà). Injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar.

Jaume Cuart (Cala Rajada). Mal fet! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Els nostres doblers estimen. És natural que votem partits mallorquins: PSM o UM.

ENQUESTA

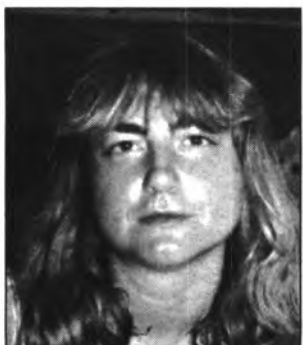
Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Joan Salvador (Cala Rajada). No, no és just. Ens tenen ben abandonats aquests que comanden. Sempre vot el PSM.

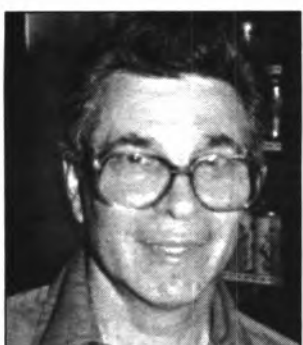
Maribel Encina (Cala Rajada). *No es justo. La lengua mallorquina es la propia de aquí. Jo no hablo mallorquín pero estoy muy contenta que mis hijos lo hablen. Hay que votar partidos mallorquines que luchan per Mallorca. El PP i el PSOE defienden los intereses culturales i económicos de España.*

Irma Cavaller (Cala Rajada). Això és un desastre! Aquests del PP i del PSOE defensen Espanya i els espanyols. Hem de votar ERC, que defensa Mallorca i la resta dels Països Catalans de l'espoli fiscal i del genocidi cultural que patim.

Barbara Ferrer (Cala Rajada). No és just. Ben poc ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. És clar que hem de votar partits mallorquins: PSM, UM o ERC.

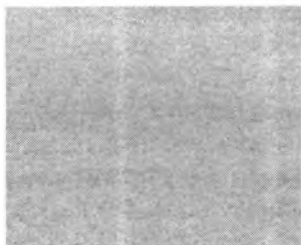

José Navarro (Cala Rajada). Els mallorquins teniu la culpa perquè votau partits forasters. Heu de votar partits mallorquins que defensin la llengua i els interessos dels mallorquins.

Francesca Puiggrós (Son Carrió). Mal fet de tot! Dels mallorquins, no se'n recorda ningú. No gens ens estimen aquests del PP. Hem de votar partits mallorquins.

Francisca Bauçà (Son Servera). No, no és just ni de molt! Som mallorquins i no tenim res. Els forasters ho tenen tot. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Partits mallorquins hem de votar.

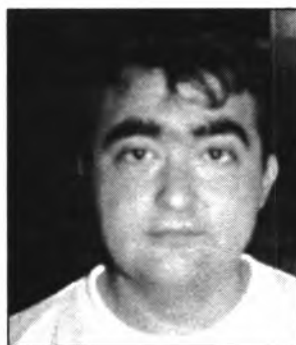
Joana Gelabert (Son Servera). No és just! No gens ens estimen aquests que comanden. UM hem de votar.

Jaume Rosselló (Injust). Aquests del PP no ens estimen. UM o PSM hem de votar.

Sebastià Bauçà (Son Servera). Injust. No gens ens estimen els del PP i del PSOE. Jo vot PSM.

Llorenç Bauçà (Son Servera). No és just. Aquí estam els mallorquins, a la nostra terra. Aquests que comanden no ens estimen. Convé votar PSM.

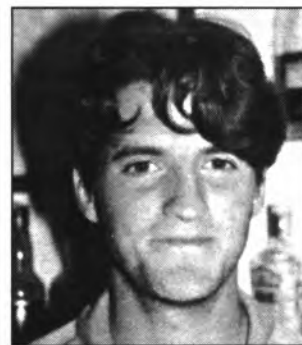
Catalina Llull (Son Servera). Injust. Aquests del PP i del PSOE és igual que si no hi fossin al Parlament Espanyol. El PSM m'agrada.

Llorenç Frau (Son Carrió). Injust. No ens estimen gaire aquests del PP i del PSOE que comanden. Aquí votam mallorquí, carrioner.

Francesc Guillem (Manacor). Mal fet! La cosa ha d'estar més compartida. No gens ens estimen aquests del PP que comanden. Partits mallorquins hem de votar.

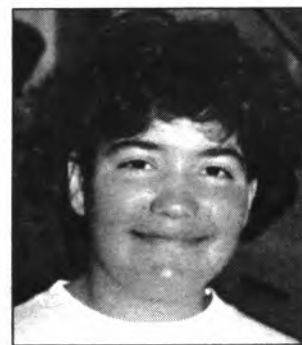
Eugeni Vega (Son Carrió). Injust. No gaire ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Jo he votat els independents de Son Carrió.

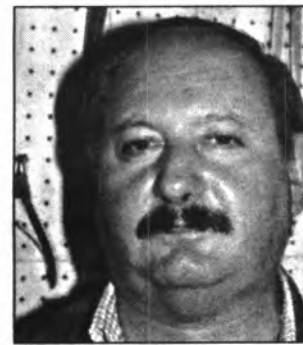
Joan Flaquer (Capdepera). Injust. No gens ens estimen aquests del PP. Partits mallorquins com el PSM, ERC o UM hem de votar.

Damiana Sampol i nines (Sant Llorenç). Injust! Gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. El PSM hem de votar.

Aina Garcia (Manacor). Això demostra que som una colònia d'Espanya. Només ens tenen en compte a l'hora de cobrar. Els del PP no ens estimen gens ni mica. Hem de votar UM.

Pere Alzina (Capdepera). Mal fet. No gens ens estimen aquests del PP que comanden. Som militant del PSOE i pens que el meu partit està mentalitzat a favor de la normalització lingüística a Mallorca.

Els incendis forestals (I)

Actualment, l'existència d'una coberta vegetal permanent és una necessitat imperiosa. Els boscos subministren una gran quantitat de productes directes (fusta, llenya, fruits, resines, etc) i, alhora, presten una sèrie de serveis, entre els quals cal destacar els següents:

Proporcionen la bellesa visual del paisatge, així com l'hàbitat necessari per la flora i la fauna silvestres.

Són zones aptes per al descans i l'exercici d'activitats recreatives, com per exemple la caça, la pesca, etc.

Protegeixen el sòl, impedeixen l'erosió i regulen la hidrologia.

Influeixen de forma favorable en la climatologia de la zona.

Per tant, els incendis forestals constitueixen una minva considerable de la riquesa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, no solament pel seu caràcter econòmic, sinó abans de tot pel desastre ecològic que ocasionen, els quals probablement són la causa més important d'alteració del medi rural.

Les conseqüències dels incendis són els següents: l'alteració del paisatge és radical i la seva bellesa es perd. L'única imatge que una muntanya cremada ofereix és la de

la desolació. Desapareix la coberta vegetal protectora. Per tant, la capacitat d'absorció i retenció d'aigua del sòl desapareix. Els fenòmens de vessament apareixen i els processos d'erosió s'inicia, amb la qual cosa augmenta el risc de crescudes i riudes. Els animals que no gaudeixen d'àmplia mobilitat moren. Els efectes es multipliquen en època de cria. Poc temps després del sinistre apareixen, a més dels arbres debilitats, els insectes xilòfags, és a dir, aquells que s'alimenten de fusta i, tot seguit, ho fan els fongs crònogens i de putrefacció.

El foc és un fenomen d'oxidació violenta que es produeix quan, a un combustible, li apliquen una font de calor en presència d'aire. Resulta imprescindible, doncs, que coincideixin els tres elements de forma simultània. Ara bé, un cop iniciat, la calor, que s'ha generat a causa de la combustió, proporciona l'energia necessària perquè el procés continuï, de la qual cosa hom pot deduir que un simple misto pot ocasionar un incendi de proporcions enormes.

Quan el foc afecta combustibles vegetals i es propaga lliurement a través del bosc, es denomina incendi forestal.

“
La millor manera de combatre el foc és evitant-ho
”

Causas de l'incendi forestal

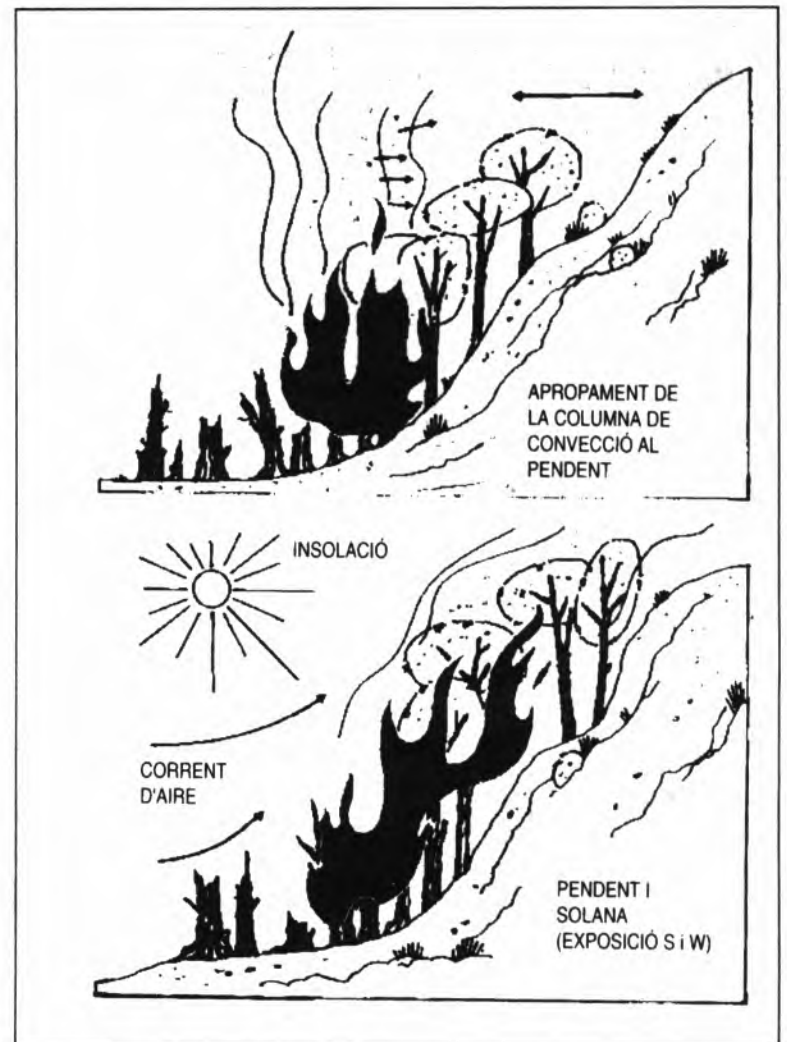
Així doncs, el foc incontrolat representa un fenomen de destrucció violenta del medi ambient que cal combatre amb tots els mitjans a l'abast, i la millor manera de fer-ho és evitant-ho. Per això parlarem de les causes dels incendis.

Causas estructurals, aquests tipus d'incendis inclou les condicions permanents, ecològiques i sociològiques que originen el problema amb caràcter general. La modificació és lenta i difícil, quan no impossible. Cal esmentar:

Les característiques climàtiques

Sequeres estiuenques prolongades, amb altes temperatures i, ocasionalment, vents forts.

La vegetació del bosc, amb grans apilaments de combustible lleuger (matollar i pastura), a conseqüència de la forta insolació, per una part, i de l'absència d'extraccions, per l'altra, en ha-

ver minvat el consum d'aquests combustibles en relació inversa a l'augment del nivell de vida.

La gran concentració de població a les àrees forestals durant l'època seca (vacances i turisme), que augmenta l'ús del foc en activitats de caràcter recreatiu.

L'alt índex de costum en l'ús del foc com a mitjà auxiliar tradicional de cultiu dels pagesos.

L'escassa consciència conservacionista de la població rural, derivada, en part, del baix nivell d'integració dels interessos forestals amb els agrícoles i ramaders i, en part, del desconeixement dels beneficis que es deriven de la persistència de la coberta vegetal al bosc per a la col·lectivitat.

El baix coneixement de la població urbana sobre la fragilitat dels ecosistemes del bosc, que pot alterar-se perillosament a causa d'una utilització recreativa que no tingui en compte les condicions que permeten de mantenir-lo.

Les causes immediates inclouen les actuacions humanes, que, de forma més o menys directa, provoquen els incendis concrets. Únicament els focs que ocasiona el llamp (un 1%) resulten completament aliens a la intervenció de l'home. L'altre 99% es divideix de la manera següent:

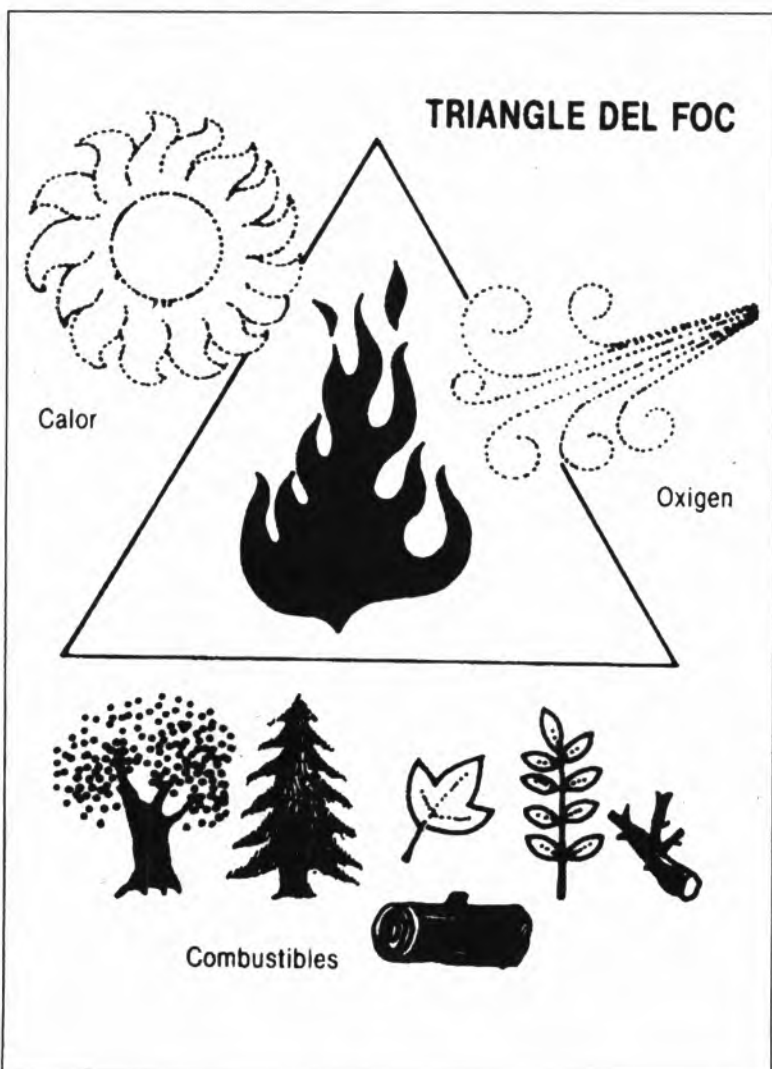
Negligències (39%): es cremen pastures, residus agrícoles o forestals i fems; treballs i explotacions de la foresta, realitzades o no amb l'ajut del foc; fogueres enceses per excursionistes espor-

tius o transeünts per menjar, llum o calor, imprudències de fumadors, maniobres militars etc.

Intencionats (29%).

Accidents i altres causes (5%): línies elèctriques, coets i globus, motors i màquines, reproduccions, etc.

Desconegudes (27%): els orígens no arriben a determinar-se clarament i es reparteixen entre els tipus anteriors. (continuarà)
Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear Ω

“
Únicament els focs que ocasiona el llamp (1%) resulten completament aliens a la intervenció de l'home.
”

**NATALICI?
ANIVERSARI?
CASORI?
NOCES D'ARGENT?**

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

Digau-los ho amb **L'ESTEL**, perquè Mallorca s'ho mereix i els Països Catalans ho necessiten.

Pequeño Mundo
 Banquets de batejos, comunions i noces
 Son Garcia del Pinar, s/n
 Tel. 42 86 59 • 42 80 68
 BAR RESTAURANT
 Fax 42 76 95 • 07007 Coll d'en Rabassa

RESTAURANTE Casa Jacinto

 c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

CONSTRUCCIONS CALA RATJADA BLUE
 Construcció, promoció i venda d'adossats i apartaments
 Carrer Elionor Cervera, 49 • Tel. 565585
 Cala Rajada

BAR-PISCINA ES MOLINOT
 Berenars i soparets
 Som especialistes en **PA AMB OLI**
 Camí de s'aigua, 109
 BINISSALEM

RESTAURANT S'HOSTALOT
 Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
 Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada
 Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
 S'Hostalot

Restaurant Cas Carbone
 Dimarts tancat
 Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

BAR CENTRAL
 Menjars • Tapes variades • Entrepans
 Som especialistes en paelles
 Menú del dia a 600 ptes.
 C/ Cardenal Rossell, 80 • Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

Escola de cuina ALCARI
 Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
 Servei de buffets • Catering service for yachts
 Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

Restaurant SES COVES
 Cuina catalana. Reservau taula.
 Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
 C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
 07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

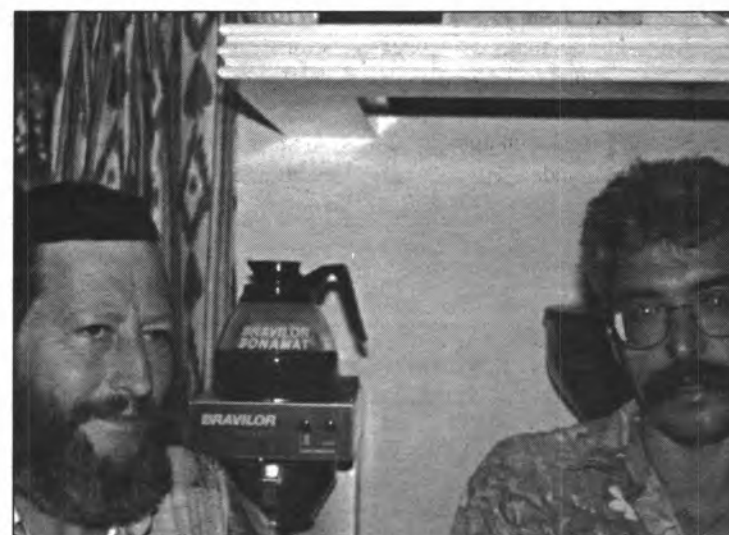
Zoldes FRAU
 Carrer de Manacor, 121-C
 Tel. 27 85 18
 07007 Palma de Mallorca

Automòbils PLA DE NA TESA
 Compra i venda de vehicles
 C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

OPEL GM
 SERVEI OFICIAL **OPEL**
SERVIAUTO ARENAL S.A.
 Carretera Militar, 185 • Les Cadenes Tel. 26 81 11
 07006 S'Arenal-Palma (Mallorca) Fax 74 32 77

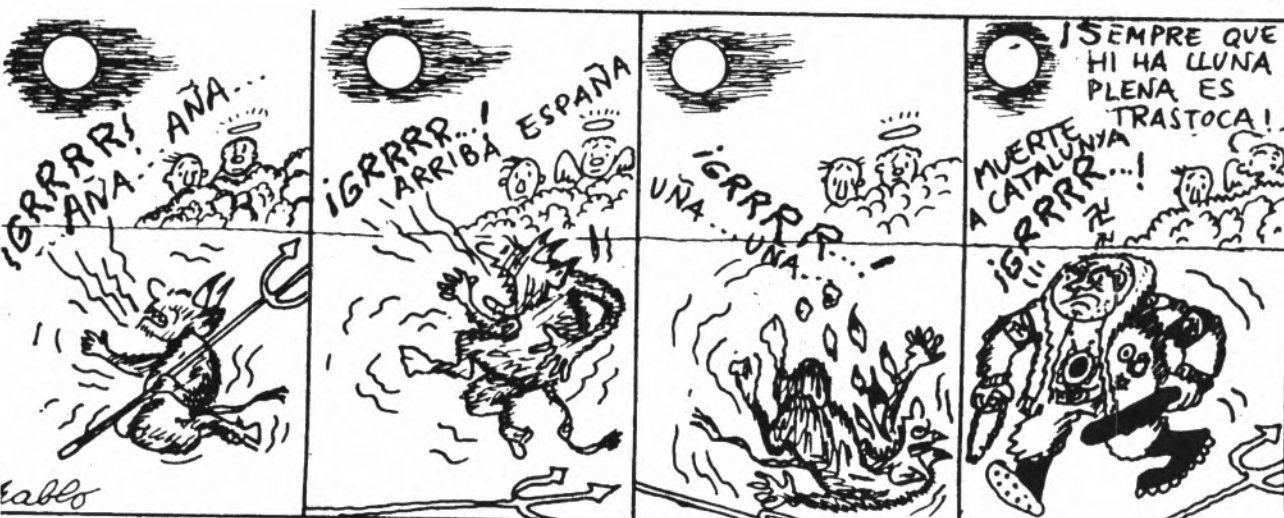
En Manuel Sánchez i na Pilar Muñoz són els amos del Restaurant Alcazaba, a Cala Rajada. L'entrecot al pebre bo, la sarsuela de peix i els calamars fregits són l'especialitat de la casa. Per unes 2.000 pessetes s'hi pot menjar i beure a la carta. El menú de la casa en val 750.

Paco Terrones i José Muñoz són els amos del Restaurant-Meson Cala Rajada. L'especialitat de la casa són les carns torrades damunt caliu. Per unes 1.500 pessetes s'hi pot menjar i beure.

Restaurant BINICOMPRAT
 Banquets de negocis, noces i comunions
 Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

ANUNCIAU-VOS A L'ESTEL de Mallorca
 LA VOSTRA EMPRESA GUANYARÀ DOBLERS

Binissalem

Gran tensió entre els guàrdies civils i els joves del poble

Després dels avalots ocorreguts fa més de mig any entre els joves i la Guàrdia Civil de Binissalem, existeix una persecució sistemàtica per part de la Delegació del Govern espanyol i els mateixos guàrdies (tots ells forasters, ja que el caporal primer, comandant del lloc, és «el moro», ceutí, i els números, un té el malnom de «el Sevillano», l'altre «el Canario», l'altre «el Murciano», etc.) contra els joves del poble. Cap d'ells entén el mallorquí, o no el vol entendre segons ens informaren els perseguits des de Binissalem.

Un dels joves ha estat identificat, coaccionat i multat un total de 14 vegades per la parella de la guàrdia civil local. Altres joves han volgut esser multats amb

quantitats que vorejaven el milió de pessetes, tres joves denunciats per infringir l'Art. 23 («Llei Corcuera»): «provocar reaccions entre el públic que alteren la seguretat ciutadana.»

Funcionaris de la Delegació del Govern espanyol han donat a entendre que aquesta persecució té el seu origen en la informació que alguns joves donaren a la premsa, i ara són perseguits amb falses denúncies.

La funcionària instructora d'aquests procediments, senyora Cantalapedra, ha comunicat als joves de Binissalem que la Guàrdia Civil deixarà de perseguir-los quant ells deixin d'informar-ne la premsa.

A aquests joves, la Delegació del Govern espanyol els

aplica articles derogats de la «Llei Corcuera». L'article més usat contra ells és el que diu que «Qualsevol denúncia de les Forces de Seguretat de l'Estat tindrà valor suficient per multar el denunciat, sense necessitat d'altra prova.» Art. 37 de la Llei Orgànica 1/92.

Un jove fou obligat a entregar cert material del seu comerç a la Guàrdia Civil —mostrant-li una falsa ordre judicial—, això fou el 19 de maig de 1995.

La Guàrdia Civil de Binissalem acaba les seves xerrades i discussions amb els joves traient i retirant el fiador de la seva pistola reglamentària amb l'objectiu d'espantar els joves. Això va succeir el 17-6-95.

L'esmentada senyora Cantalapedra, funcionària de la Delegació del Govern espanyol ha assegurat als joves que no pensa fer res per arreglar la difícil situació. Per a aquesta senyora té més valor la paraula d'un guàrdia civil en estat etílic que la paraula de 81 joves mallorquins.

En les entrevistes que alguns joves de Binissalem han tingut amb la senyora Cantalapedra, aquesta ha demostrat una total animadversió vers els mallorquins i la seva llengua: no accepta recursos en català.

Tot això pot acabar en batalla campal entre els joves i la Guàrdia Civil de Binissalem, com a Grosni, a trets, diu el comunicat dels joves. Continuarem informant-ne la premsa, acaben.

Nosaltres esperam que el delegat del Govern espanyol, senyor Garcia Franco, mallorquí amb seny demostrat, llegeixi la cartilla a la Cantalapedra i als guàrdies de Binissalem, i els envii a les zones turístiques i a les barriades de Ciutat on els xoriços forasters fan el seu agost, i deixin en pau els mallorquins del Raiquer, que són ben bons al-lots. Ho demostren els noms i els llinatges dels habitants de la presó de Mallorca, el 90% dels quals són d'origen foraster. **Redacció** Ω

Racisme

Sr. Director,

Com a independentista i militant d'ERC voldria expressar la meua total disconformitat amb les desqualificacions efectuades pel Sr. Alexandre Miquel en les quals ens acusava de racistes.

ERC no és racista, sr. Alexandre Miquel, i vostè ho sap més bé que ningú. Perquè ja me direu com s'explica que entre les nostres files figurin militants amb llinatges de procedència no mallorquina o catalana. On és, doncs, el racisme que vostè ens imputa? Vist això i posant les coses clares damunt la taula, afegiré que per a nosaltres —jo i tot els militants— seria plenament satisfactori que s'anassin sumant al nostre projecte, sense les exclusions a què fa referència el sr. Alexandre Miquel. La independència ens convé a tots. Tant als qui hem nascut aquí com als qui han vingut d'altres terres. I si dic que ens convé a tots és perquè ningú no s'escapa dels maltractaments a què ens sotmet Espanya. A tall d'exemple: espoliació fiscal, sanitat...

Exposat tot això queda ben clar i llampant que el foraster és aquell que va contra els mallorquins. En resum: és foraster aquell qui ho vol esser, i punt!

Una darrera observació: així com el nostre nacionalisme és des de sempre integrador, ¿es pot dir el mateix del nacionalisme espanyol? Objectivament, no, no i no! Reparau el que ha passat amb el cas d'Eduard Martín Toval a Màlaga i comprovareu el vertader rostre del racisme. **Antoni Martiànez Lliteser** Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
C.P.....
 Població.....
 C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
 Apartat de Correus 124
 07600 s'Arenal de Mallorca**

Justícia, injustícia i misericòrdia

«Per justícia gaudiràs de pau i per injustícia patiràs treball. Qui és enemic de justícia és enemic de totes les coses.

El millor amic que hi ha al teu graner i al teu celler és la justícia.

Qui guerreja contra injúria amb justícia, Déu l'ajuda.

No et creguis salvar per te bondat». (Ramon Llull, català de Mallorca, segle XIII).

«La justícia..., car mira pel bé de tothom, respecta la dignitat de cadascú.

En tot pecat, hom actua contra la justícia.

La justícia és virtut que dona a cadascú allò que és d'ell.

Tot allò que vols i desitges és bo... idò sies també bo, tu que ho vols tot tan bo. On has ensopegat, que entre totes les coses bones que vols, només tu sies de mala ascla?

Aquesta és la primera justícia de l'home: que et castiguis com a injust i que Déu et torni bo».

(Sant Agustí, segle IV, Nord d'Àfrica)

«Qui és just, dona i no estalvia» (Salomó, segle IX A.C. Proverbis 21:26, Israel)

«No sies misericordiós, sinó just. Car la misericòrdia es concedeix al criminal, al culpable, mentre que a l'innocent sols li cal justícia».

«Al criminal feble i pobre li espera l'estreta cel·la de la mort. Honor i glòria esperen al ric

que amaga sos crims darrera son or i argent i glòria heretats».

(Khalil Gibran, segle XX, Líban)

«Just és qui manté cada cosa al seu lloc. Els inferiors li han de servir de recurs i de base». (Lanza de Vasto, «Pelegrinatge a les fonts»)

«El remei per a l'arravatament és la justícia.

La justícia és el pacte de la separació i el començ del Tu i el Jo. L'esser de les criatures rau en la justícia.

La justícia és espasa plantada que fixa el límit, pacta i pau jurada. Fa, del límit, un contacte. I, del respecte de la distinció, un bé.

Fa que forces contràries, la teua força i la meua, es recolzen l'una damunt l'altra en lloc d'atacar-se; que és detinguin cara a cara en comptes de seguir avant, i que adquireixin estabilitat, densitat, gravetat. Que, en reconèixer-se l'una i l'altra, es coneixin elles mateixes.

La justícia interior rau a reconèixer que soc altre que el meu personatge; que tot allò enomenat «jo» és una munió d'altre. La justícia interna rau a fixar llur frontera

i dictar-los la llei. L'arravatament era la força d'aqueixa munió d'altres dins de mi.

Ara tot és fort en mi excepte jo, l'individu».

(Lanza de Vasto, deixeble europeu de Gandhi, a «Principis i preceptes del retorn a l'evidència»)

«La justícia engrandeix la nació». (Proverbis 14:34) Ω